

QARABAĞ AZƏRBAYCANDIR!

Bəşər tarixində
vəhşilik aktı:
XOCALI SOYQIRIMI

4

**İşğaldan azad olunan
torpaqlarımız: yeni həyata
Qayıdış**

2

№ 034 (6717) 23 fevral
2023-cü il. Qiyməti 60 qəpik

Makronun Ermənistanı sürüklədiyi CƏHƏNNƏM

Makron Ermənistanı heç bir təhlükəsizlik zəmanəti vermədən bu ölkəni sadəcə olaraq öz maraqları naminə anti-Rusiya cəbhəsinə çəkir. Baş nazir Nikol Paşinyan başda olmaqla, onun hakimiyyət komandası da, ermənilərin bir qismi də elə zənn edirsə ki, Fransa prezidenti hayların hayındadır, bərk yanılırlar. Söhbət Ermənistanı, ermənilərin özlərini alət edən Makron kimi bir hiyləgərdən gedirsə, deməli, o hələ hayları daha nələrə, haralara sürükləyəcəyi bəlli məsələdir və bu heç də yaxşı yer olmayacağı da şübhə doğurmur.

5

Türkiyəli general:
“İrəvan Bakının səbrini
daşırmamalıdır”

7

“Ermənilər yoldaşının
dışlarını bir-bir sökmüşdür”

5

Uşaqların asudə vaxtını
səmərəli etməyin pulsuz yolu

15

Ermənistanı dəstək
vəd edən
**MOLLA REJİMİ ÖZÜ
ÇƏTİN DURUMDA**

7

Vitamin çatışmazlığı ciddi problemdir. Amma bunu necə bilmək olar? Məlum olub ki, özünü dinləmək kifayətdir, çünki bədənimiz bəzən müəyyən vitaminlərin olmaması barədə qışqırır və biz bunu hiss etmirik.

**Vitamin azlığının
əlamətləri**

16

İşğaldan azad olunan torpaqlarımız: yeni həyata Qayıdış

İki ildən artıqdır ki, işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə yeni həyat canlanır. 30 ilə yaxın işğalda olan torpaqlarımızın üzərinə əzəli sakinlərin ayaq basması bu məkanların ruhuna bir rahatlıq, azad nəfəs bəxş edib. İnsanlarımız kimi torpağımız da sevinc içindədir, ərazilərimiz yenidən qurulur, öz keçmiş həyatına qayıdaraq ona can verilir. Bir tərəfdən torpaqlarımız əkilib-becərilir, heyvandarlıq, maldarlıq inkişaf edir, digər tərəfdən isə şəhərlər, qəsəbələr, kəndlər yenidən qurulur, tarixi mədəni abidələrimiz bərpa və təmir edilir. Azərbaycan xalqına məxsus hər bir qarış torpağımızda xalqımızın tarixi keçmişindən gələn ənənələrə, dəyərlərə, dini məbədlərimizin bərpasına ciddi önəm verilir. Dağıdılmış şəhərlər, ruhlar şəhərinə çevrilən məkanlarımızda böyük quruculuq, abadlıq işləri aparılır.

Prezident İlham Əliyev: "Bu gün azad edilmiş torpaqlara səfər edən hər bir insan, - istər Azərbaycan vətəndaşı olsun, istər xarici vətəndaş olsun, - erməni vəhşiliyinin təzahürlərini öz gözü ilə görür"

verib. Biz gücümüzü səfərbər edərək bax bu tarixi günləri yaşayırıq" – deyə bildirmişdir.

Yalnız beynəlxalq təşkilatların təzyiqləri nəticəsində Ağdam Cümə məscidini, Şuşa şəhərindəki Aşağı Gövhər ağa, Yuxarı Gövhər ağa və Saatlı məscidlərinin divarlarını salamat saxlamaq mümkün olub. Ermənilər dini dəyərlərimizə hörmətsizlik edərək Ağdam Cümə məscidinin içərisində ev heyvanları, o cümlədən, donuz saxlamaqla azərbaycanlıların heysiyyətlərinə toxunmağa çalışıblar.

Qeyd edək ki, Ağdam şəhərində Qarabağın XIX əsr dini memarlıq abidəsi olan Cümə məscidi 1868–1870-ci illərdə bu dövr Qarabağ memarlığının aparıcı sənətkarı memar Kərbəlayi Səfi Xan Qarabaği tərəfindən inşa edilmişdir. Memar Kərbəlayi Səfi Xan Qarabaği orta əsr Azərbaycan memarlığında geniş yayılmış qoşa minarəli Cümə məscidləri ənənəsini davam etdirərək, Ağdam məscidində öz dövrünün tələblərinə və Qarabağın memarlıq - inşaat təcrübəsinə uyğun özünəməxsus məscid obrazı yaratmışdır.

İŞĞALDAN AZAD OLUNAN ƏRAZİLƏRİMİZ, MƏDƏNİ-TARİXİ ABİDƏLƏRİMİZ ÖZ ƏVVƏLKİ HƏYATINA QOVUŞACAQ

Əlbəttə ki, bu gün işğaldan azad olunan ərazilərdə tarixi görkəmin bərpası önəmli məsələlərdəndir. Bu ərazilərdə, eləcə də Şuşada bir-birindən böyük əhəmiyyət kəsb edən abidələrimiz var və onların bərpası istiqamətində ardıcıl işlər görülür. Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşa şəhəri qədim mədəniyyət və memarlıq abidələri ilə zəngindir. Qədim Şuşanın 17 məhəlləsinin hər birində hamam, məscid və bulaq olub. Burada - Şuşadakı Şirin su hamamı da diqqəti cəlb edir. Şəhərin Mərdinli məhəlləsində yerləşən Şirin su hamamının tarixinə nəzər salsaq görürük ki, bu hamam 1880-ci ildə inşa edilib.

Vaxtilə şəhərin digər hamamlarında ərazilərdəki şor quyu sularından istifadə olunub. Bu hamam isə Xan qızı Xurşidbanu Natəvanın Şuşaya çəkirdiyi içməli şirin su ilə təchiz edilib. Məhz buna görə də hamam Şirin su hamamı adlandırılıb. Şirin su hamamı 1992-ci il mayın 8-də Şuşa şəhəri ermənilər tərəfindən işğal ediləndə öz təyinatı üzrə fəaliyyət göstərüb. İşğal dövründə digər bütün abidələrimiz kimi bu qədim hamam da ermənilər tərəfindən dağıdılıb. Bu gün bir çox tarixi abidələrimiz kimi, Şirin su hamamında bərpa işləri Heydər Əliyev Fondu tərəfindən həyata keçirilir. Milli memarlıq ənənələrini özündə əks etdirən hamamın birmərtəbəli binası plan kompozisiyasına görə düzbucaqlı formadadır. Hamam ölkə əhəmiyyətli daşınmaz tarix və mədəniyyət abidələrinin siyahısındadır və tarixi görkəmi qorunub saxlanılmaqla bərpa ediləcək. Şuşa şəhərində Azərbaycanın XVIII əsr mülki memarlığının ən maraqlı nümunələrindən biri olan saray tipli tarixi yaşayış kompleksi Mehmandarovların malikanə kompleksi yerləşir. Vaxtilə Mehmandarovlar ailəsinə məxsus olmuş yaşayış kompleksinə Böyük yaşayış binası, Kiçik yaşayış binası və ailə məscidi daxildir. Kompleks daş divarlarla əhatələnmişdir. Mehmandarovların böyük yaşayış binası sovet dövründə Şuşa şəhər Xəstəxanası kimi fəaliyyət göstərmişdir. İşğaldan sonra böyük bina tamamilə dağıdılıb. Kompleks ərazisindəki məscid həm də məhəllə məscidi funksiyasını yerinə yetirmişdir. 2020-ci ildə Şuşa işğalçılarından azad edildikdən sonra Mehmandarovların malikanə kompleksində təmir-bərpa işləri aparılır. Şuşada Mehmandarovların malikanə kompleksində də Heydər Əliyev Fondu tərəfindən aparılan bərpa işləri davam edir. Qısa bir dövrdə işğaldan azad olunan ərazilərimiz, mədəni-tarixi abidələrimiz öz əvvəlki həyatına qovuşacaqdır.

Zümrüd BAYRAMOVA

Məlumdur ki, erməni vandalları işğal dövründə məscidlərimizi, ziyarətgahlarımızı, qəbirüstü abidələrimizi məhv ediblər. Maddi abidələrə qarşı talançılıq siyasətinin yeridilməsi beynəlxalq hüquq normalarının kobudcasına pozulması deməkdir. İşğaldan azad olunan ərazilərimizdə hərbi təəcüvü nəticəsində ilk insan məskənlərindən olmuş məşhur Azıx, Tağlar mağaraları və s. Ermənistan tərəfindən qəsdən dağıdılıb. Ağdam, Ağdərə, Füzuli, Cəbrayıl rayonlarındakı kurqanlarla yanaşı, Şuşa, Laçın, Kəlbəcər, Qubadlı, Zəngilan, Füzuli rayonlarının ərazilərindəki qəbiristanlıqlar, türbələr, məzarüstü abidələr, məscidlər, məbədlər, Qafqaz Albaniyasına məxsus abidələr və digər milli abidələrimiz məhv edilib. Bu sırada Azərbaycanın tanınmış ədiblərinin, eləcə də musiqiçilərinin ev-muzeyləri, abidə və büstləri də var. Bütün bunlarla yanaşı, Azərbaycan təbiəti də erməni terroru ilə üz-üzə qalıb. Təbiətə qarşı olan ermənilərin amansızcasılıq aksiyası onların Azərbaycan ərazilərinə qarşı qışqanclığını bir daha ortaya qoymuş oldu. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev çıxışlarının birində qeyd etdiyi kimi, "Bu gün azad edilmiş torpaqlara səfər edən hər bir insan, - istər Azərbaycan vətəndaşı olsun, istər xarici vətəndaş olsun, - erməni vəhşiliyinin təzahürlərini öz gözü ilə görür". Yer adlarımızı, toponimlərimizi dəyişdirib, uydurma adlar qoyub, tariximizə iddia edə bilmədikləri məqamlarda isə barbarlığa əl ataraq onları vəhşicəsinə dağıdıblar.

Tarixi saxtalaşdırmaqla özlərinə tarix yazmaq istəyən mənfur düşmənlərimiz, milli sərəvətimiz olan bu abidələrimizi məhv etməklə, onların Azərbaycana məxsusluğunu itirməyə çalışıblar. Xalqımızın tarixi yaddaşını yox etmək, qədim Azərbaycan torpaqlarında türk-müsəlman mədəniyyətinin izlərini silmək üçün hər cür saxtakarlığa əl atıblar.

Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində erməni işğalçıların özbaşınalığı, tarix və mədəniyyət abidələrimizin dağıdılması və qəsdən korlanması "Silahlı münaqişə baş verdikdə mədəni dəyərlərin qorunması haqqında" 1954-cü il Haaqa Konvensiyasına, "Arxeoloji irsin mühafizəsi haqqında" 1992-ci il Avropa Konvensiyasına, "Ümumdünya mədəni və təbii irsin mühafizəsi haqqında" YUNESKO-nun 1972-ci il Konvensiyasına ziddir.

"BİZ GÜCÜMÜZÜ SƏFƏRBƏR EDƏRƏK BAX BU TARİXİ GÜNLƏRİ YAŞAYIRIQ"

30 il müddətində işğal altında saxladıkları bütün tarixi, dini abidələrimizi məhv ediblər. Cəbrayılada 132 tarixi abidə, Ağdam, Zəngilan, Qubadlı, Kəlbəcər və Füzuli rayonlarında yüzlərlə tarixi, memarlıq və mədəniyyət abidələri, on minlərlə eksponatı olan muzeylər düşmənlərin əlinə keçərək viran edilmişdir. Şuşada XVIII əsrə aid Gövhər ağa məscidi, Hacı Abbas məscidi və karvansaray, Hacı Yusifli məscidi, Cəbrayılada V və VII əsrlərə aid səkkizguşəli türbə, XVIII əsrə aid Sultanməcidi hamamı, Zəngilanda XII əsrə aid Qız qalası, XIV əsrə aid səkkizguşəli türbə, Laçında XIV əsrə aid Məlikəjdər Türbəsi, Ağdamda dünyada ikinci olan Çörək Muzeyi, eramızdan əvvəl V əsrə aid Çalaqtəpə yaşayış məskəni, Qubadlıda IV əsrə aid Gavur dəresi, V əsrə aid Qalalı və Keyqala abidələri, Kəlbəcərdə XIII-XVIII əsrlərə aid Xotavənd məbədi, Füzulidə 1682-ci ildə tikilmiş Qiyasəddin məscidi, 1684-cü ildə tikilmiş Qarğabazar karvansarayı və digər tarixi memarlıq abidələrimiz erməni vandalizminə məruz qalmışdır.

Bu gün abidələrimiz yenidən həyata qayıdır. Vətən müharibəsi ilə erməni talanına son qoyuldu və bir çox abidələrimiz kimi, iyirmi yeddi ildən sonra Ağdam Cümə məscidi öz sakinlərinin ixtiyarına verildi. Prezident İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyeva həmin məscidi ziyarəti zamanı, dövlət başçımız Məkkədən gətirdiyi müqəddəs Qurani-Kərimi məscidə hədiyyə edərək "Bu gün mən Ağdam məscidinə Məkkədən gətirdiyim Qurani-Kərimi bağışladım. Mən xoşbəxt adamam ki, dörd dəfə Məkkə ziyarətində olmuşam. Bir dəfə rəhmətlik atamla, üç dəfə isə Prezident kimi. Xoşbəxtəm ki, mən ailə üzvlərimlə bərabər müqəddəs Kəbənin içində dualar etmişəm. Hər bir insanın ürəyində nə varsa, mənim ürəyimdə də eyni duyğulardır. Etdiyim duaların arasında birinci duam torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi idi. Allahdan xahiş edirəm, mənə güc versin ki, biz torpaqları işğalçılarından azad edək, o xoşbəxtliyi bizə nəşib etsin, biz yenə də dedə-baba torpağımıza qayıdaq. Bu gün burada, vandallar tərəfindən dağıdılmış məscidin önündə deyirəm ki, xoşbəxt adamam. Bir daha Allaha şükür edirəm ki, mənim dualarımı eşidib, bu gücü mənə

“Azərbaycanın təhlükəsizliyi bizim üçün Britaniyanın təhlükəsizliyi qədər vacibdir”

Düən ADA Universitetinin və Böyük Britaniyanın ölkəmizdəki səfirliyinin təşkilatçılığı ilə “Birləşmiş Krallığın xarici siyasət prioritetləri” mövzusunda müzakirələr keçirilib. Müzakirədə çıxış edən Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığının Xarici İşlər, Birlük Ölkələri və İnkişaf Ofisində Parlamentlə əlaqələr üzrə dövlət katibinin müavini, Avropa üzrə dövlət naziri Leo Dokerti ölkələrimiz arasında əməkdaşlığın əvvəllər daha çox enerji resurslarına əsaslanırsa da, indi müxtəlif sahələrə ehtaat etdiyini, gələcəkdə isə daha da şaxələndəcəyini bildirib. Ölkəmizin Avropanın enerji təhlükəsizliyinə verdiyi töhfədən danışan nazir qeyd edib: “Azərbaycanın təhlükəsizliyi bizim üçün Britaniyanın təhlükəsizliyi qədər vacibdir”.

Ölkəmizin, həmçinin Avropanın enerji təhlükəsizliyinə töhfə verdiyini söyləyən nazir diqqətə çatdırıb ki, rəsmi Azərbaycan enerji və nəqliyyat sahəsində vacib rol oynayır.

Müzakirədən sonra jurnalistlərə açıqlama verən Leo Dokerti deyib: “Biz Azərbaycanla Ermənistanı sülh prosesinin və danışıqların davam etdirilməsinə çağırır və bunu təşviq edirik. Biz inanırıq ki, irəliyə getməyin ən yaxşı yolu bütün tərəflərin müsbət mühitdə müzakirələr apmasıdır. Biz açıq şəkildə bildirmişik ki, bu proses davam edərsə, onun çoxlu dividendləri və faydası

olacaq. Hər kəs sülhün olduğu gələcək istəyir. Böyük Britaniya olaraq biz bütün tərəfləri gələcək sülh prosesində səmimi şəkildə iştirak etməyə çağırırıq”.

O bildirib ki, gələcək sülh əməkdaşlığa, dezescalasiyaya və münasibətlərin normallaşmasına əsaslanır. Nazir qeyd edib ki, iqtisadi inkişaf üçün azad olunmuş ərazilərdə minaların təmizlənməsi və yaşayışın bərpası lazımdır, bu, dayanıqlı sülhə imkan yaradacaq. “Ümid edirik ki, Qafqaz regionunda liderlər birlikdə dezescalasiya üçün və gələcək sülh üçün çalışa bilərlər. Çünki bu, xalqların da istəyidir”, - deyə Dokerti vurğulayıb.

Azərbaycanla Böyük Britaniya arasında ki əlaqələrdən danışan nazir deyib ki, iki ölkənin münasibətləri yüksək səviyyədədir. Böyük Britaniyanın Azərbaycanla xüsusilə neft-qaz sahəsində uzunmüddətli əlaqələri var. “BP” şirkəti Azərbaycanda ən böyük xarici investordur. “Uzun illər bu sahədə çox uğurlu əməkdaşlığımız olub. Lakin təbii ki, münasibətlərimiz yalnız bu sahəni əhatə etmir. Təhsil, bərpaulunan enerji, digər biznes sahələri, inşaat və başqa sahələri də qeyd edə bilərik. Azərbaycanın çox mürəkkəb qonşuları var, lakin ölkənin çox məsuliyyətlə hərəkət edir. Biz Azərbaycanla mövcud münasibətlərimizi çox yüksək dəyərləndiririk. Azərbaycan çox dəyərli və etibarlı tərəfdaşımızdır”, - deyə Leo Dokerti diqqətə çatdırıb.

“Orta Dəhliz” və Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yoluna maraq artır”

Mərkəzi Asiyada əsas siyasi oyunlardan olan Özbəkistanın Azərbaycanla sıx siyasi, mədəni və iqtisadi əlaqələri var. Amma o da göz qabağındadır ki, ölkələrimiz arasında münasibətlərdə çox şey hələ formalaşmayıb, baxmayaraq ki, perspektivlər son dərəcə geniş və həddən artıq genişdir. Özbəkistanlı politoloq Oleq Qolişnikov “Caliber” analitik mərkəzinə bu iki ölkənin hazırkı münasibətlərini şərh edərkən maraqlı məqamlara toxunub. Müsahibəni oxucularımıza təqdim edirik.

- Sizcə, 2023-cü ildə Azərbaycan-Özbəkistan münasibətləri necə olacaq? Axı Azərbaycanla Mərkəzi Asiyanın digər ölkələri arasında əməkdaşlığın səviyyəsini müqayisə edərək, bunun “xüsusi” adlandırılması təsadüfi deyil.

- Xüsusi vurğulamaq lazımdır ki, iki ölkə liderləri arasında şəxsi etimad münasibətləri mühüm rol oynayır. Mən deyirdim ki, Özbəkistan və Azərbaycan liderləri arasında yaranmış münasibətlərin səviyyəsi Özbəkistan-Azərbaycan əməkdaşlığının möhkəmlənməsində əlavə amil rolunu oynayır.

Ümumiyyətlə, Özbəkistan və Azərbaycan xalqlarını çox şey birləşdirir: oxşar milli adət və ənənələr, bir dil qrupuna aidlik, ortaq mədəni köklər, eyni dinə mənsub olmaq. Özbəkistan üçün Azərbaycan müxtəlif sahələrdə, o cümlədən hərbi-siyasi, ticarət-iqtisadi, nəqliyyat-logistika, mədəni-humanitar sahələrdə əlaqələrin inkişaf etdiyi əsas strateji tərəfdaşlardan biridir. Üstəlik, həm Daşkənd, həm də Bakı ikitərəfli əlaqələrin gələcək inkişafına nikbin baxırlar. Xatırlatmaq istəyirəm ki, Azərbaycan rəhbərinin 2022-ci ilin iyununda Özbəkistana dövlət səfəri zamanı iki ölkə arasında strateji tərəfdaşlığın dərinləşdirilməsinə dair Bəyannamə imzalanıb ki, bu da Daşkənd və Bakı arasında münasibətləri daha yüksək səviyyəyə çatdırır.

Ümumiyyətlə, müxtəlif səviyyələrdə təmasların intensivliyi nəzərəcarpacaq dərəcədə artır. Hökumətlərarası Komissiyaın iclasları mütəmadi olaraq keçirilib, icaslarda

ticarət-iqtisadi əməkdaşlığın genişləndirilməsinə xüsusi diqqət yetirilir. Tərəflər qarşıya böyük vəzifə qoyublar- gələcəkdə qarşılıqlı ticarət dövriyyəsinin 1 milyard dollara çatdırmaq. Perspektivli layihələri həyata keçirmək üçün Daşkənd və Bakı Özbəkistan-Azərbaycan birgə investisiya fondu yaratmağı planlaşdırır ki, bu da hər iki ölkənin ticarət-iqtisadi potensialının gücləndirilməsinə əlavə təkan verəcək.

Özbəkistan və Azərbaycan ikitərəfli gündəliyi genişləndirməklə yanaşı, beynəlxalq strukturlar, o cümlədən MDB, Türk Dövlətləri Təşkilatı (TDT), İOT və Asiyada Qarşılıqlı Fəaliyyət və Etimad Tədbirləri üzrə Konfrans platformaları çərçivəsində fəal əməkdaşlıq edirlər. Məsələn, ötən ilin payızında Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev iki dəfə Səmərqəndə səfər edib. Birinci halda söhbət Prezident Əliyevin fəxri qonaq olduğu Şanxay Əməkdaşlıq Təşki-

latının (ŞƏT) 2022-ci ilin sentyabrında keçirilən Səmərqənd sammitindən gedir. Əgər gələcəkdə Bakı ŞƏT-ə tamhüquqlu üzv kimi daxil olmaq arzusunu ifadə edərsə, o zaman mənə, Daşkənddə belə bir qərarı yalnız dəstəkləyəcəklər. Həmçinin Özbəkistanda Azərbaycan liderini 2022-ci ilin noyabrında Səmərqənddə keçirilən TDT sammitində görməkdən şad olublar.

- Yeni geosiyasi realılıqda Özbəkistanın iqtisadi strategiyaları və logistik əlaqələri necə dəyişir?

- Qərblə Rusiya arasında qarşıdurma səbəbindən vəziyyətin kəskinləşməsi, təbii ki, mövcud logistika tədarük zəncirlərinin yenidən formatlaşdırılmasına və bir çox ölkələrin ticarət-iqtisadi əlaqələri saxlamaq üçün yeni mexanizmlər axtarışına gətirib çıxarır. Bu, ümumi problemdir və bu çətin şərtlərə uy-

ğunlaşmağa çalışan Mərkəzi Asiya ölkələri, o cümlədən Özbəkistan üçün tamamilə aktualdır. Bu kontekstdə Özbəkistan Şimal-Cənub və Qərb-Şərq transkontinental marşrutlarına fəal qoşulmaq niyyətindədir.

Amma onu da əlavə edərdim ki, Özbəkistan mallarının ixracı üçün alternativ marşrutların işlənilib hazırlanması və Özbəkistan tərəfindən ticarət-iqtisadi əməkdaşlığın şaxələndirilməsinin öz məntiqi var - ümumiyyətlə, onlar ənənəvi malların hesabına deyil, əlavə olaraq həyata keçirilir. Ölkə öz xarici siyasətində və xarici iqtisadi fəaliyyətində ilk növbədə pragmatizmə arxalanır, bu prizmada Daşkənd həm ayrı-ayrı dövlətlərlə, həm də struktur və təşkilatlarla çoxtərəfli münasibətlərini qurur.

- Ölkələrimiz üçün son dərəcə əhəmiyyətli tranzit dəhlizlərinin inkişafı, eləcə də Türk Dövlətləri Təşkilatı çərçivəsində logistik marşrutların qarşılıqlı əlaqəsi necədir? Axı TDT indi Avrasiyanın iqtisadi və siyasi həyatında yeni nəfəs və xüsusi əhəmiyyət kəsb edib.

- Ticarət-iqtisadi əlaqələrin şaxələndirilməsi çərçivəsində iri infrastruktur layihələri sırasında Daşkəndin Çin (Özbəkistan-Qırğızistan-Çin) və Pakistan (Termiz-Məzəri-Şərif-Kabil-Pişəvər) istiqamətində dəmir yollarının tikintisini təşviq etməsi xüsusi vurğulanmalıdır. Transxəzər marşrutlarının inkişafı da Özbəkistanın xarici iqtisadi fəaliyyətinin prioritet istiqamətlərindən biridir. Məsələn, Daşkənd hələ 2021-ci ildə Transxəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutuna (Orta Dəhliz) assosiativ üzv kimi qoşulub. Ötən ilin dekabrında isə Özbəkistan bu dəhlizlə ilk yük qatarını yola salıb. Ölkə Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun tranzit potensialından da istifadə etməkdə maraqlıdır.

Bundan əlavə, TDT sammitlərində Daşkənd daim türk ölkələri arasında nəqliyyat və logistika sektorunda, o cümlədən transxəzər istiqamətində əməkdaşlığın gücləndirilməsinin zəruriliyi ilə bağlı suallar qaldırır. Bu məsələ ilə bağlı üç ölkənin müvafiq nazirlərinin iştirakı ilə Özbəkistan, Azərbaycan və Türkiyə arasında müntəzəm çoxtərəfli görüşlər təşkil olunub. Fikrimcə, bu marşrutun daha cəlbedici və rəqabətədavamlı olması üçün mövcud nəqliyyat-logistika infrastrukturunun genişləndirilməsi, nəqliyyat tariflərinin optimallaşdırılması üçün onunla maraqlanan bütün dövlətlər tərəfindən ciddi səylər lazımdır.

Tərcümə - Elçin Bayramlı

“Medianın sərbəst fəaliyyətinə maneə yaratmaq mümkün olmayacaq”

Milli Məclisdə müzakirəyə çıxarılan media ilə bağlı yeni müddəaları məqbul hesab edirəm. Mətbuatın ən çox narazılıq etdiyi məqamlardan biri bu illər ərzində məlumatların sərbəst şəkildə əldə edilməsinə bəzi şəxslərin yaratdığı süni maneələr idi”. Bunu “Səs” qəzetinə açıqlamasında “Həftə içi” qəzetinin baş redaktoru Sevinc Seyidova deyib.

Sevinc Seyidova bildirib ki, bu dəyişikliklərdən sonra medianın sərbəst fəaliyyətinə maneə yaratmaq istəyənlər artıq iki dəfə düşünməli olacaqlar: “Son dəyişikliklərdə çap mediası və saytlarla bağlı tətbiq olunan vergi güzəştləri də mətbuatın iqtisadi dayanıqlığının təmin edilməsində mühüm əhəmiyyət daşıyır.

Güclü sərbəst maliyyə qaynaqları media subyektlərinin müstəqil fəaliyyətinin əsas şərtlərindən biridir. Təbii ki, bu istiqamətdə atılan son addımlar media subyektlərinin maddi imkanlarının genişləndirilməsinə hesablanıb. Ümumiyyətlə, son bir neçə ildə dövlət tərəfindən mediaya göstərilən diqqət və qayğının əhatə dairəsi xeyli genişləndi. Buraya həm çap, həm də onlayn medianı aid edirik. Bu dəstək tək maddi

yox, həm də jurnalistlərin peşəkarlığının artırılması, qanunvericilik paketinin təkmilləşdirilməsi, süni maneələrin aradan qaldırılması, jurnalistlərin sosial rifah halının yaxşılaşdırılması və s. istiqamətlərdə özünü göstərir. Dövlətin də başlıca məqsədi ən qısa zamanda azad, peşəkar medianın formalaşdırılmasına nail olmaqdır”.

Gülyanə

Bəşər tarixində vəhşilik aktı olan Xocalı soyqırımından 31 il keçir. Lakin 31 il keçməsinə baxmayaraq Azərbaycan xalqı heç vaxt bu faciəni unutmayacaq və unutmayır da! Çünki bəşər tarixində görünməmiş dəhşətləri ilə yaddaqalan Xatın, Sonqmi, Ruanda kimi soyqırımların təkrarı olan Xocalı soyqırımı, eləcə də Bağanis Ayrım, Qaradağlı, Ağdaban və Başlıbel qətləmləri - erməni-rus hərbi birləşmələrinin törətdikləri qırğının yaraları unudulmur, bu yaralar sağalmır.

XOCALI FACİƏSİ ÖZÜNÜN ƏSL SİYASİ-HÜQUQİ QIYMƏTİNİ YALNIZ ÜMUMMİLLİ LİDER HEYDƏR ƏLİYEVİN HAKİMİYYƏT QAYIDIŞINDAN SONRA ALDI

Xocalı soyqırımı törədildiyi dövrdə hakimiyyətdə olan qüvvələr nəinki bu dəhşətli hadisə haqqında beynəlxalq aləmə məlumat vermirdi, əksinə, respublika ictimaiyyətindən belə əsl həqiqətləri gizlətməyə çalışırdı. Günahkarlar siyahısında sapı özümüzədən olan baltaların adları da yer alır ki, bunu xalq heç vaxt onlara bağışlamayacaq. Xocalı faciəsi üzərində hakimiyyətə yiyələnən AXC-Müsavat iqtidarı dövründə soyqırımı barədə danışılarsa da, son nəticədə faciənin günahkarlarının adlarının üstündən sükutla keçdilər. Soyqırımına dövlət səviyyəsində hüquqi-siyasi qiymət verilmədi. Çünki hakimiyyətdə olan "bəylərin" də bu soyqırımında rolu ermənilərin, 366-cı motoatıcı alayın və ya Ayaz Mütəllibovun rolundan heç də az deyildi. 2002-ci ildə faciənin onuncu ildönümü ilə əlaqədar ulu öndər Heydər Əliyev xalqa müraciətində deyirdi: "Bütün bu qanlı hadisələrin qarşısının alınmamasında, o cümlədən Xocalı faciəsinin baş vermesində, şəhərin təpədən dırnağa qədər silahlanmış amansız düşmənlə üz-üzə müdafiəsiz qalmasında erməni qəsbkarları ilə bərabər, Azərbaycanın o, zamankı rəhbərliyi, habelə hakimiyyət uğrunda hər cür yolverilməz vasitələrlə mübarizə aparan müxalif qüvvələri də məsuliyyət daşıyırlar".

Xocalı faciəsi özünün əsl siyasi-hüquqi qiymətini yalnız ümummilli lider Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışından sonra aldı. Ulu Öndər Heydər Əliyevin şəxsi təşəbbüsü ilə 1994-cü ilin fevralında Xocalı faciəsinə Milli Məclis səviyyəsində hüquqi-siyasi qiymət verilməsinə nail oldu və ermənilər tərəfindən törədilmiş insanlıq əleyhinə cinayət aktı "Xocalı soyqırımı" kimi rəsmiləşdirildi.

Ulu Öndərimiz, daha sonra isə cənab Prezidentimiz İlham Əliyev keçirdiyi bütün rəsmi görüşlər və iştirak etdikləri hər bir beynəlxalq səviyyəli tədbirlərdə Xocalı soyqırımı haqqında görüş və tədbir iştirakçılarına ətraflı məlumat verməklə dünya miqyasında bu müdhiş hadisənin tanınmasına xüsusi diqqət yetirdi. Respublikamızın diplomatik korpusu diaspor təşkilatları Xocalı soyqırımının beynəlxalq səviyyədə tanınması işinə cəll etdirdi. Xocalı soyqırımının beynəlxalq səviyyədə tanınılması işində Birinci vitse-prezident, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mərimbən xanım Əliyeva və Fondun vitse-prezidenti Leyla xanım Əliyevanın başlatdığı "Xocalıya ədalət" kampaniyası çərçivəsində aparılan ardıcıl və silsilə tədbirlərin müstəsna rolu olduğunu xüsusi qeyd etmək lazımdır. Aparılmış məqsədyönlü siyasət sayəsində dünyanın doqquz dövlətinin və ABŞ-ın 20-dən çox ştatının parlamentləri Xocalı soyqırımına həsr olunmuş xüsusi qətnamələr qəbul etmiş, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı Xocalı soyqırımını rəsmən tanıyıb. Bu gün də Xocalı soyqırımının beynəlxalq səviyyədə tanınılması istiqamətində ardıcıl iş aparılmaqdadır. Artıq bu gün Prezident İlham Əliyevin səyi, Azərbaycanın artan nüfuzu, uğurlu diplomatiyası sayəsində dünya ictimaiyyəti başa düşür ki, Ermənistanın idarə olunan siyasətinin əsasında terrorçuluq və işğalçı siyasəti dayanır. Terror erməni yalanları dünya miqyasında ifşa olunmaqda, beynəlxalq aləm Azərbaycan həqiqətlərini görüb etiraf etməkdədir. Son illərdə bir sıra

Bəşər tarixində vəhşilik aktı: XOCALI SOYQIRIMI

PREZİDENT İLHAM ƏLİYEV: "Xocalı faciəsi erməni millətçilərinin yüzilliklər boyu türk və Azərbaycan xalqlarına qarşı apardığı soyqırımı və etnik təmizləmə siyasətinin qanlı səhifəsi idi"

sülhsever dünya dövlətlərinin parlamentləri və nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən Xocalı soyqırımı insanlığa qarşı cinayət kimi qiymətləndirilmiş və tanınmışdır. "Xocalıya ədalət" kampaniyasının fəaliyyəti deməyə əsas verir ki, bu sahədəki fəaliyyətimiz öz haqlı sonluğuna qədər davam edəcəkdir.

BU GÜN BU QİSAS YERDƏ QALMADI

Xocalı kimi faciəvi soyqırımı törədib, azərbaycanlıları yurd-yuvasından didərgin salan ermənilər təsəvvür etmədilər ki, bir gün torpaqların sahibi geri gələcək. 23 illik ağrı acının, yurd nişkilinin qisas hissi o qədər dərin olacaq ki, geri gəldiklərində verdikləri dərs bütün dünyaya gürk olacaq! Bəli, həmin vaxt, nəqam yetişmiş, səbir kəməri dolmuş xalq bir nəfər kimi Ali Baş Komandanın döyüş əmrini gözləyirdi. Azərbaycanın 4 günlük Vətən müharibəsindəki möhtəşəm qələbəsi terrorçu ermənilərə 100 il də unutmayaçaqları dərs oldu. Bu döyüş onlara sübut etdi ki, Azərbaycan Ordusunun qarşısında uzun müddət dayanmaq, müqavimət göstərmək mümkün deyil. Zəfərimizin arxasında duran ən böyük gücümüz isə birliyimiz idi: xalq-iqtidar birliyi. Doğrudur, Vətən müharibəsindəki tarixi qələbəmiz Xocalı soyqırımı yaramız qaysaq oldu. Lakin əsrlər keçsə də, heç bir azərbaycanlı erməni vəhşiliyini və xalqımıza qarşı törədilən faciələri unutmayacaq! Mehiz, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin fevralın 26-da yerli və xarici media nümayəndələri üçün keçirdiyi mətbuat konfransı bir daha dövlət başçımızın informasiya sahəsində böyük qələbəsi idi. 2021-ci il məhz fevralın 26-da Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev dünyanın aparıcı kütləvi informasiya vasitələrinin təmsilçiləri ilə 4 saatdan çox davam edən mətbuat konfransında 35-dən çox media nümayəndəsinin 50-yə yaxın sualına 4 dildə ətraflı cavab verərək həm

Azərbaycan həqiqətlərini, həm də dünya ictimaiyyətinə olduqca mühüm mesajlar da çatdırdı. Media nümayəndələrinə müraciət edən Prezident İlham Əliyev bildirmişdir ki, bu gün Xocalı soyqırımının 29-cu ildönümüdür: «Xocalı faciəsi Ermənistan tərəfindən Azərbaycan əhalisinə qarşı törədilmiş qanlı cinayətdir, soyqırımdır. Bu soyqırımı nəticəsində 613 mülki şəxs xüsusi qəddarlıqla qətlə yetirilmişdir. Onlardan 106-sı qadın, 63-ü uşaq idi. Xocalı soyqırımını törədənlər hərbi cinayətkarlardır. Onların bir çoxu İkinci Qarabağ müharibəsində Azərbaycan Ordusu tərəfindən məhv edilmişdir».

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev onu da bildirmişdir ki, Xocalı soyqırımı Ermənistan faşizminin təzahürü olduğunu, 1992-ci ildən son hadisələrə qədər erməni faşizmi Azərbaycan xalqına böyük zərbə vurduğunu, hərbi təxribatlar, terror aktları, dinc əhaliyə qarşı qəddarlıq, şəhərlərimizin, kəndlərimizin atəşə tutulması, eyni zamanda, İkinci Qarabağ müharibəsi dövründə ballistik raketlərlə dinc şəhərlərin bombalanması – bütün bunlar erməni faşizminin təzahürləridir: "Xocalı soyqırımı dünya ictimaiyyəti tərəfindən tanınır, 10-dan çox ölkə bu hadisəni rəsmən soyqırımı kimi tanımış, təsdiq etmişdir və bu proses davam etdirilir. Azərbaycan dövləti, eyni zamanda, ölkəmizin ictimai təşkilatları bu sahədə böyük fəallıq göstərirlər və bu gün dünyada Xocalı soyqırımı haqqında kifayət qədər dolğun məlumat vardır. Ermənistan dövlətinin hərbi cinayətləri sənədləşdirilib, video, foto materiallar kifayət qədər geniş auditoriyaya təqdim edilibdir. İndi bütün dünya görür və bilir ki, Azərbaycan xalqı XX əsrin sonunda soyqırımına məruz qalmışdır".

AZƏRBAYCAN PREZİDENTİNİN FEVRALIN 26-DA YERLİ VƏ XARİCİ

MEDIA NÜMAYƏNDƏLƏRİ ÜÇÜN KEÇİRDİYİ MƏTBUAT KONFRANSI ÖLKƏMİZİN BEYNƏLXALQ İNFORMASIYA MƏKANINDAKI MÜHÜM QƏLƏBƏSİDİR

2021-ci il məhz fevralın 26-da Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev dünyanın aparıcı kütləvi informasiya vasitələrinin təmsilçiləri ilə 4 saatdan çox davam edən mətbuat konfransında 35-dən çox media nümayəndəsinin 50-yə yaxın sualına 4 dildə ətraflı cavab verərək həm Azərbaycan həqiqətlərini, həm də dünya ictimaiyyətinə olduqca mühüm mesajlar da çatdırdı. Media nümayəndələrinə müraciət edən Prezident İlham Əliyev bildirmişdir ki, bu gün Xocalı soyqırımının 29-cu ildönümüdür: "Xocalı faciəsi Ermənistan tərəfindən Azərbaycan əhalisinə qarşı törədilmiş qanlı cinayətdir, soyqırımdır. Bu soyqırımı nəticəsində 613 mülki şəxs xüsusi qəddarlıqla qətlə yetirilmişdir. Onlardan 106-sı qadın, 63-ü uşaq idi. Xocalı soyqırımını törədənlər hərbi cinayətkarlardır. Onların bir çoxu İkinci Qarabağ müharibəsində Azərbaycan Ordusu tərəfindən məhv edilmişdir".

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev onu da bildirmişdir ki, Xocalı soyqırımı Ermənistan faşizminin təzahürü olduğunu, 1992-ci ildən son hadisələrə qədər erməni faşizmi Azərbaycan xalqına böyük zərbə vurduğunu, hərbi təxribatlar, terror aktları, dinc əhaliyə qarşı qəddarlıq, şəhərlərimizin, kəndlərimizin atəşə tutulması, eyni zamanda, İkinci Qarabağ müharibəsi dövründə ballistik raketlərlə dinc şəhərlərin bombalanması – bütün bunlar erməni faşizminin təzahürləridir: "Xocalı soyqırımı dünya ictimaiyyəti tərəfindən tanınır, 10-dan çox ölkə bu hadisəni rəsmən soyqırımı kimi tanımış, təsdiq etmişdir və bu proses davam etdirilir. Azərbaycan dövləti, eyni zamanda, ölkəmizin ictimai təşkilatları bu sahədə böyük fəallıq göstərirlər və bu gün dünyada Xocalı soyqırımı haqqında kifayət qədər dolğun məlumat vardır. Ermənistan dövlətinin hərbi cinayətləri sənədləşdirilib, video, foto materiallar kifayət qədər geniş auditoriyaya təqdim edilibdir. İndi bütün dünya görür və bilir ki, Azərbaycan xalqı XX əsrin sonunda soyqırımına məruz qalmışdır".

BİZ İSƏ XOCALI QURBANLARININ İNTİQAMINI DÖYÜŞ MEYDANINDA ALDIQ

Haqlı ikən haqsız duruma düşdüyümüz vəziyyət artıq arxada qalıb, indi situasiya tam fərqlidir. Prezident İlham Əliyev müraciətində demişdir: "Təsədüfi deyil ki, Ermənistan rəhbərləri – hərbi cinayətkarlar xarici jurnalistlərə müsahibə verərkən, bu barədə sualı cavablandırarkən qürur hissi ilə qeyd edirdilər ki, bəli, Ermənistan bu hərbi cinayəti dinc əhaliyə qarşı törədib. Ona görə ki, Azərbaycan xalqı görsün, Ermənistan rəhbərliyi dinc əhaliyə də əl qaldıra bilər. Biz isə Xocalı qurbanlarının intiqamını döyüş meydanında aldığımızı". Bəli, Ali Baş Komandanımız, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin «Dəmir yumruq» siyasəti ilə Güclü, Qalib Ordumuzun rəşadətli əsgər və zabitlərinin qəhrəmanlığı və iqtidar-xalq həmrəyliyi nəticəsində 30 il düşmən əsarətində olan torpaqlarımız 44 gün davam edən müharibədə Qalib oldu. Ərazi bütövlüyümüz bərpa olundu, haqq-ədalət qalib gəldi, bir daha göstərdi ki, bütün şəhidlərimizin, Xocalı soyqırımı şəhidlərimizin qanı yerdə qalmadı. Azərbaycan yeni realıq yaratdı, Ermənistanın kapitulyasiyası oldu. Bəli, bu gün Prezident İlham Əliyevin bu qətiyyəti, diplomatik bacarığı ilə tezliklə Xocalı qətləminə dünya səviyyəsində hüquqi qiymət alacaq. Gec və ya tez hər bir qatil və quldur erməni Azərbaycan xalqına qarşı törətdiyi bütün cinayətlərə görə, o cümlədən Xocalı soyqırımına görə öz layiqli cəzasını alacaq. Dövlət başçımızın dediyi kimi: "Xocalı soyqırımına hüquqi qiymət verilməli və bu dəhşətli faciəni törədənlər öz layiqli cəzalarını almalıdırlar".

RƏFİQƏ KAMALQIZI

Makronun Ermənistanı sürüklədiyi CƏHƏNNƏM

Makron Ermənistanı heç bir təhlükəsizlik zəmanəti vermədən bu ölkəni sadəcə olaraq öz maraqları naminə anti-Rusiya cəbhəsinə çəkir. Baş nazir Nikol Paşinyan başda olmaqla, onun hakimiyyət komandası da, ermənilərin bir qismi də elə zənn edirsə ki, Fransa prezidenti hayların hayındadır, bərk yanılırlar. Söhbət Ermənistanı, ermənilərin özlərini alət edən Makron kimi bir hiyləgərdən gedirsə, deməli, o hələ hayları daha nələrə, haralara sürükləyəcəyi bəlli məsələdir və bu heç də yaxşı yer olmayacağı da şübhə doğurmur.

Hazırda global arenada baş verənlər ermənilər üçün heç də arzuolunan deyil, çünki artıq beynəlxalq oyunçuların onların provokasiyalarına ayıracax vaxtları belə yoxdur. Yeni, hər kəs öz hayındadır və haylar artıq onlar üçün hesabda belə deyillər və əgər adları çəkilirsə, bəsləndirilirsə, bilməlidirlər ki, bu ancaq onları alət etmək naməndir. Eyni ilə Fransa prezidenti də hazırda erməni sözündən, Ermənistan terminindən belə ancaq öz maraqları, ambisiyaları naminə istifadə edir. Bəli, Münhen Təhlükəsizlik Konfransındakı çıxışının əsas hissəsini Rusiyaya qarşı düşmənçilik və Ermənistanla dostluğun ifadəsi üzərində quran Emmanuel Makronun əsl üzü ortaya çıxdı, təbii ki, görə bilənlər üçün. Göründü ki, Makron Rusiya və Ermənistan barədə danışarkən kəşşən xətləri gizlədə belə bilmədi, yaxud bunu heç istəmədi belə. Yəni, o dərəcədə erməni xalqı, yaxud Ermənistan onun üçün maraqsız idi ki, açıq şəkildə Rusiyaya qarşı mövqeyinin ön planda olduğunu nümayiş etdirdi.

Makron öz çıxışında Rusiyanı qeyri-sabitlik və xaos mənbəyi kimi təqdim etdi, Fransanın bundan sonra da Ermənistanın yanında olacağını söylədi, amma bunu Ermənistan üçün mü etdi, yoxsa özü üçün mü? "Neomüstəmləkəçi Rusiyanın Qafqazın çağırışlarının öhdəsindən gələcəyinə necə inanmaq olar? Mən bunu gələcəkdə dəstəkləyəcəyimiz və əməkdaşlığımızı davam etdirəcəyimiz dostum, baş nazir Nikol Paşinyanın yanında deyirəm", deyən Makron Fransanın törətdiyi qırğınlar barədə bilmir, yoxsa özünü qanmamazlığa qoyub? Yaxşı, onun dili ilə desək, tutaq ki, Rusiya neomüstəmləkəçidir və Qafqazın çağırışlarına yararsızdır. Bəs elə isə Fransa özünün bir sıra ölkələrdə törətdikləri və

bununla bağlı "qaranlıq" keçmiş ilə, hazırkı ikili standartlar siyasəti ilə, prezidenti Makronun ikiüzlülüğü, ədalətsizliyi, ali qanunlara hörmətsizliyi ilə Qafqazın çağırışlarına yararlı sayıla bilərmi? Bilməz.

Hayları da, onların ipdən asılı vəziyyətdə olan ölkələrini də Rusiya ilə üz-üzə qoymağa çalışan Makron əvəzində nə edir? Ermənistanı təklif edir ki, KTMT-dən çıxmasın. Maraqlıdır, niyə? Əgər Rusiya kimi nəhəng bir ölkə çağırışlara yararsızdırsa, bəs onda bu ölkənin ən azından nəzarəti altında ölkələr hansı çağırışlara yararlı olacağını düşünür? Ümumiyyətlə, bunu düşünür mü? Düşünür, çünki düşünəydi ən azından belə axmaq və təzadlı fikirlər səsləndirməzdi. Bir də axı Makron Ermənistanı ancaq "tövsiyyə" edir, onun hansısa bir təklifi yoxdur. Bu adam ağız dolusu danışdığı zaman, Paşinyanın, yaxud bütün "yan"ların yanında olduğunu bəyan edir, amma onlara Avropa İttifaqı və NATO üzvlüyünü təklif belə etmir, baxmayaraq ki, bu, Ermənistan üçün ağılasığmaz məsələdir.

Bəli, onu da nəzərə almaq lazımdır ki, ölkəsində kütləvi etirazlara səbəb olan və müzakirə olunan pensiya islahatı fonunda Fransa prezidenti Emmanuel Makronun reytingi son üç ildə ən aşağı səviyyəyə çatıb. Bunu IFOP sosioloji xidmətinin bazar günü Le Journal du Dimanche qəzetində dərc etdirdiyi sorğunun nəticələri də sübut edir. Sorğunun məlumatlarına, nəticələrə görə sorğuda iştirak edən fransızların yalnız 32%-i Makronun prezident kimi fəaliyyətindən razıdır. Bu, bir ay əvvəllə müqayisədə 2 faiz azalma deməkdir. Deməli, ermənilər, elə Paşinyanın özü belə Makronun bütün tövsiyələrini, eləcə də yanlarında olması fikirlərini dəyərləndirərkən bu məqamı da nəzərdən qaçırmamalıdır.

Onun özünün indi yanında olan lazımdır ki, nəinki dünya siyasi arenasında global oyunçu kimi qalsın, hətta öl ölkəsinin prezidenti olaraq qalması üçün çox böyük bir dəstəyə ehtiyacı var. "Yanığın nəyi var ki, yonuşa versin", zərb məsələni burada xatırlamaq yerinə düşərdi və bu məsələ ermənilər öz dillərində tərcümə edib əzbərləsələr ziyan tapmazlar. Ən azından bu dəfə də Makrona alət olmazlar.

Heç bir təhlükəsizlik zəmanəti vermədən Ermənistanı anti-Rusiya cəbhəsinə çəkən Makron hayların belə hayındadırsa, həmin ölkənin hansı səfəlt içərisində olduğunu birinci nəzərdən qaçırmamalıdır. Birinci növbədə həmin ölkənin üzleşdiyi iqtisadi problemləri, ümumiyyətlə yanlış istiqaməti aradan qaldırmağa çalışmalıdır, əgər onların halına yarırsə və yanlarındadırsa. Fransa kimi müstəmləkəçilik tarixi ilə ləkəli olan bir ölkənin prezidentinin "yağlı" sözləri ilə indi ermənilər özlərinə təskinlik tapmaqda isə, getdikləri qaranlıq yol barədə düşünüb baş sındırmaları yaxşı olar. Yaxşı olar ki, məhz elə Fransa prezidenti Emmanuel Makronun onları "cəhənnəmə" sürüklədiyini görsünlər. Bilsinlər ki, Fransa Rusiyaya qarşı fikirləri ilə yanaşı onlar barədə fikir bildirirsə, yanlarında olduğunu söyləyirsə, deməli, erməniləri rusların hədəfinə çevirir. Rəzil durumda olan bir ölkə üçün isə Rusiya kimi bir ölkənin hədəfində olmaq elə cəhənnəmə dönmək deməkdir. Ermənilər dərk etməlidirlər ki, bu cəhənnəmdə isə onları heç zaman görmədikləri, təsəvvür belə edə bilmədikləri kabus gözləyir. Makron bilməyir ki, Rusiya reallıqda Ermənistan üzərində çoxlu təsir rıçaqlarına malikdir? Anlamırıq ki, Rusiya Ukrayna istiqamətində uğursuzluqlarının əvəzini Ermənistanı əzib atmaqla çıxsa da bilər? Bilir və bilə-bilə bunu edirsə, deməli, bu ölkəni elə bilərəkdən cəhənnəmə sürükləyir.

Türkiyə-Azərbaycan tandemini, bunun qüdrətini Makron da yaxşı bilir və başa düşür, elə onun Paşinyan adlı bacısı da. Ona görə də ermənilərin başını tovatmaq üçün verdiyi reaksiyasını da sərt etməkdən çəkinir. Azərbaycanın Avropa üçün, Azərbaycanın enerji resurslarının global enerji böhranı içərisində olan avropalılar üçün nə qədər dəyərlı, qiymətli olduğunu da Makron bilir. Azərbaycanın haqqın, ədalətin yanında olduğu da, Ukraynanın öz torpaqları uğrunda mübarizəsini də dəstəklədiyini və bunu Rusiyanın da bildiyini, amma reaksiya belə verilmədiyini Makron görmür mü, bundan xəbərsizdirmi? Xəbəri var və bilir ki, Azərbaycan üçün təhlükə yoxdur və hətta Rusiyanın xoşu gəlsə də, gəlməsə də ölkəmiz özünün ədalətli mövqeyini bildirib və elə indi də bildir-məkdədir. Amma Ermənistan cəmiyyə-tində Rusiya əleyhinə mitinqlər keçiriləndə, şuarlar səsləndirilənfə rəsmi İrəvan qorxu içərisində idi, çünki bunun onlara bəha başa gələcəyini yaxşı anlayır. Məsələ burasındadır ki, Makronun məhz onları həmin o məqama sürüklədiyini ilk növbədə anlamaq gərəkdir. Anlamaq gərəkdir ki, Makronun oyununda fiqura çevrilməyi özlərinə rəva bilənləri sonra da cəhənnəm göz-ləyir, çünki belə oyunlar Ermənistan üçün çox böyük riskdir. Makron özü də bu riski bilir, başa düşür, amma vecinə almır. Deməli, həmin o Makron bilərəkdən Ermənistanı cəhənnəmə sürükləyir.

İnam Hacıyev

"Ermənilər yoldaşımın dişlərini bir-bir sökmüşdülər"

Xocalı soyqırımının canlı şahidi ilə müsahibə

Xocalı soyqırımının canlı şahidi, şəhid ailəsinin üzvü və Raya Əbdülovanın SİA-ya verdiyi müsahibəni təqdim edirik:

- Xocalı soyqırımı törədildikdə neçə yaşınız var idi?

- Xocalı işğal edilən zaman mən 38 yaşım var idi. 1954-cü ildə doğulmuşam. Faciə olduqca dəhşətli idi.

- Facilərle dolu o gecəni necə xatırlayırsınız?

- O qanlı günü xatırladıqda dəhşətə gəlirəm. Biz o günü heç vaxt unuda bilmərik. Körpələrimizin baş dərilərini soyurdular, insanları tanınmaz hala salmışdılar.

Xocalı faciəsindən 3-4 gün öncə ərəziyə kömək üçün vertolyot göndərmişdilər. Bizim məhləyə də "Çökək məhlə" deyirdilər. Yoldaşım məhlədə yaşayan körpəuşaq, qadın və yaşlıları öz şəxsi avtomobili ilə vertolyota çatdırdı. Onları xilas etsə də, öz oğlumuzu aparmadı. Dedi ki, "Siz kişisiniz və kişi vətən yolunda canını verər". Yoldaşımın dəstəsində 26 nəfər idi. O, Xocalını ən son tərk edənlərdən olub.

- Xocalı faciəsində ermənilər tərəfindən işğəncəyə məruz qalan insanlar görmüsünüz?

- Bəli, əlbəttə görmüşəm. Həmçinin, yoldaşımın qızıl dişləri var idi və ermənilər onun dişlərini sökmüşdü. Ağzında bir diş belə qalmamışdı.

- Vətən müharibəsi başlayanda qələbəmizə inanır-dınız mı?

- Vətən müharibəsində qalib olacağımıza çox əmin idim. Çünki ordumuz çox güclüdür və hər cür də köməyimiz var. Ermənilər bizə əsla qalib gələ bilməz. Xocalı faciəsi zamanı biz əli yalın idik. Torpaqlarımız da əli yalın olduğumuza görə işğal edildi.

- Xocalı sakinlərindən kimlərsə əlaqəniz varmı?

- Bəli, bir çoxuyla əlaqəm var. Çünki hamımızın dərdi eynidir.

- Sizcə, ermənilərlə yenidən birlikdə yaşaya bilər-rik?

- Xeyr, bu əsla mümkün deyil. Çünki hamımız onlara görə öz doğmalarımızı itirmişik.

- Soyqırımda hansı doğmalarınızı itirmisiniz?

- Yoldaşım və oğlum Xocalı savaşıçı olub. Yoldaşım qəhrəmancasına şəhid oldu. Oğlumdən isə hələ də heç bir xəbər yoxdur. Dildə 31 il deyilir. Bir ananın 31 il öz oğlundan xəbərsiz qalması bilirsiniz nə deməkdir?! Mən oğul həsrəti ilə alışıram. Gözüm hər gün "Bəlkə bir gün gələr" deyir yoldadır. Sanki ruhum ölüb.

Həmçinin, bacım oğlu polis əməkdaşı idi və vertolyot-la Şuşaya kömək üçün getdi. Ermənilər vertolyotu vurdular. İkinci Qarabağ müharibəsində də bacım oğlu baş leytenant idi. O könüllü olaraq ordu sıralarına yazılmışdı və orada qəhrəmancasına şəhid oldu.

- Xocalıda yenidən yaşamaq istəyirsiniz?

- Biz Xocalını əsla unuda bilmərik. Dərdimiz çox böyükdür. İstəyirik ki, cənab Prezidentin əmri ilə öz torpağımıza qayıdaq. Allah bizə güc versin, ordumuzu qorusun və Prezidentimizin canını sağlam, ömrünü uzun etsin.

Ayşən Vəli

“Nə qədər ki Azərbaycan var, mən də varam!”

Şəkiddə “Heydər Əliyev İli” çərçivəsində tədbir keçirilib

Tədbirdə Dövlət Himni səsləndirilib. Ulu Öndər Heydər Əliyevin və torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi uğrunda canlarını qurban vermiş şəhidlərimizin, eləcə də qardaş Türkiyədə təbii fəlakət nəticəsində həlak olanların əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad olub. Daha sonra ulu öndər Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyətindən bəhs edən videoçarx nümayiş olunub.

Tədbiri giriş sözü ilə açan YAP Şəki rayon təşkilatının sədri Daşqın Mikayılov qeyd edib ki, müstəqil Azərbaycan Heydər Əliyevin əbədiyaşar ideyaları və zəngin siyasi irsi əsasında tarixi nailiyyətlərə imza

“Heydər Əliyev İli” ilə əlaqədar Yeni Azərbaycan Partiyasının Mərkəzi Aparatı tərəfindən hazırlanan və İdarə Heyətinin qərarı ilə təsdiq edilən Tədbirlər Planı çərçivəsində Şəkiddə Ulu Öndər Heydər Əliyevin zəngin dövlətçilik irsinin öyrənilməsi və yeni nəslə aşılması məqsədilə tədbir keçirilib. Əvvəlcə ümummilli lider Heydər Əliyevin abidəsi ziyarət olunub, önünə gül dəstələri qoyulub, Ulu Öndərin əziz xatirəsi dərin ehtiramla anılıb.

atır. O bildirib ki, “Heydər Əliyev İli” ilə əlaqədar partiyamız tərəfindən keçirilən tədbirlərdə deviz kimi istifadə olunan Ulu Öndərin “Nə qədər ki Azərbaycan var, mən də varam” kəlamı müdrik dövlət xadiminin dövlətçilik irsinin və ideyalarının əbədiyaşar olduğunu təsdiqləyir.

Tədbirdə çıxış edən Şəki Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Elxan Usubov qeyd edib ki, həm sovetlər birliyi dövründə, həm də müstəqilliyin bərpasından sonra Ulu Öndərin rəhbərliyi ilə görülmüş işlər yeni Azərbaycanın parlaq gələcəyini təmin edib. Ümummilli Liderimizin layiqli davamçısı olan cənab İlham Əliyevin 2003-cü ildə Prezident seçilməsindən sonra keyfiyyətcə yeni mərhələ başlanıb, yeni tarixi nailiyyətlərə imza atılıb, xalq-iqtidar birliyi daha da möhkəmlənib, Azərbaycan qalib ölkəyə çevrilib.

Yeni Azərbaycan Partiyası Təftiş Komissiyasının üzvü, Milli Məclisin deputatı Vüqar İskəndərov vurğulayıb ki, Heydər Əliyevin mənalı və şərəfli həyat yolu zaman və məkan anlayışına sığmır. Ulu Öndər xalqımızın xilaskarı, müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin banisidir.

Milli Məclisin deputatı Cavanşir Feyziyev qeyd edib ki, Azərbaycanın və böyük Türk dünyasının dahi oğlu Heydər Əliyev tarixi şəxsiyyətlər sırasında öz layiqli yerini tutub. Bu gün Heydər Əliyev ideyaları əsasında dinamik inkişaf edən, qüdrəti və beynəlxalq nüfuzu getdikcə artan Azərbaycan yeni zirvələr fəth edir.

Partiya fəali İlahmə Kerimova, Vətən müharibəsi iştirakçısı Rahim Camalov, gənc fəal Səadət Qafarova öz çıxışlarında vurğulayıblar ki, ulu öndər Heydər Əliyev xalqımızın yaddaşında qurucu və xilaskar obrazını daim yaşadıb, qəlblərdə özünə əbədi məhəbbət qazanıb.

Sonda rayonun ictimai-siyasi həyatında fəal iştirakına görə bir qrup partiya fəali fəxri fərmanla təltif edilib. YAP sıralarına yeni qoşulmuş gənclərə partiya üzvlük vəsiqəsi təqdim olunub.

Türkiyənin nüfuzlu qəzeti Xocalı soyqırımını haqqında məqalə dərc edib

killərə baxanda həlak olanların bədənlərindəki xəsarətlərin təsadüfi güllə və qəlpə nəticəsində olmadığı, qəsdən yetirildiyi görülür. Mülki şəxslər, o cümlədən, qocalar və uşaqlar heç bir bəraəti olmayan amansız azğınlığın qurbanı olub.

Bu dəhşətli hadisənin bir çox ölkələr tərəfindən kütləvi qətl olaraq tanınmasına baxmayaraq, bu hücuma görə cavabdeh olanlar indiyədək məsuliyyətə cəlb edilməyiblər. Xocalı soyqırımına həsr olunmuş Vikipediya səhifəsində Human Rights Watch qeyri-hökumət təşkilatının mülki əhalinin qətlinə görə birbaşa erməni silahlı qüvvələrinin məsuliyyət daşıdığına dair rəyinə baxmayaraq, 2019-cu ilin noyabrında Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın bu qırğını “ağ yalan” adlandıraraq bunun “azərbaycanlıların özləri tərəfindən törədildiyini” deməsi ilə bağlı “təkid” əks olunub.

“Təqsirkarların məsuliyyətə cəlb olunmaması, təşkilatçıların və icraçıların öz əməllərinin cinayət olduğunu qəbul etməsi və heç bir vicdan əzabı çəkməməsi qurbanların qohumlarının və yaxınlarının yadından çıxmıyır. Azərbaycan Qarabağı erməni işğalından azad etdi və orada yaşayan ermənilərlə sülh şəraitində yaşamağa hazırdır. Lakin ermənilərlə sülh əldə olunsaydı, Azərbaycan heç vaxt xalqının taleyinə düşən bu itkilər və acılarla barışa bilməz”, - məqalədə deyilir.

Türkiyənin nüfuzlu “Yeni Şafak” gündəlik qəzeti 1992-ci ildə Azərbaycanın Xocalı şəhərində erməni hərbi qüvvələri tərəfindən törədilən soyqırımını haqqında məqalə dərc edib. SİA xəbər verir ki, məqalədə bu dəhşətli faciə nəticəsində 613 nəfərin həlak olduğu qeyd olunur. “Qətlə yetirilənlər arasında 63 uşaq, 106 qadın, 70 yaşlı olub. Bundan başqa, daha çox insan əsir götürülüb və bunlardan 150 nəfərin aqibəti hələ də naməlum olaraq qalır”, - məqalədə deyilir.

Qeyd edilir ki, britaniyalı yazıçı-jurnalist Tomas de Vaal Xocalı soyqırımından özünün “Qara bağ” kitabında bəhs edib. Xocalı soyqırımını, həmçinin, BBC, Reuters, Le Monde, Financial Times kimi media vasitələrində işıqlandırılıb, azərbaycanlı jurnalist Çingiz Mustafayev isə faciədən dərhal sonra Xocalıya yollanaraq baş verənləri görüntüyə alan şəxs olub. Bütün dünya çəkilən kadrlardan dəhşətə gəlmişdi.

Müəlliflərin də qeyd etdiyi kimi, fotoşə-

Ağsuda gənc partiya fəalları Heydər Əliyev Mərkəzini ziyarət ediblər

nəslə aşılması, xalqımız və dövlətimiz qarşısında misilsiz xidmətlərinin geniş ictimaiyyətə çatdırılması məqsədilə ardıcıl tədbirlər həyata keçirilir.

2023-cü il fevralın 22-də YAP Ağsu rayon təşkilatı tərəfindən gənc partiya fəalları iştirakı ilə rayon Heydər Əliyev Mərkəzinə ekskursiya təşkil olunub.

Mərkəzdə gənclər müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı, ümummilli lider Heydər Əliyevin zəngin həyat yolu və müstəsna

“Heydər Əliyev İli” ilə əlaqədar Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) Mərkəzi Aparatı tərəfindən hazırlanan və İdarə Heyətinin qərarı ilə təsdiqlənən Tədbirlər Planı çərçivəsində Ulu Öndərin zəngin dövlətçilik irsinin, əbədiyaşar ideyalarının öyrənilməsi və yeni

fəaliyyəti haqqında geniş məlumat verilib, gənclər eksponat, fotoşəkil və kitablarla tanış olublar. Daha sonra Heydər Əliyev Mərkəzində Ulu Öndərin həyat və fəaliyyətindən bəhs edən sənədli film nümayiş etdirilib.

Ermənistana dəstək vəd edən MOLLA REJİMİ ÖZÜ ÇƏTİN DURUMDA

Çoxdandır ki, İranda etirazların artmaqda olduğunu bütün dünya ictimaiyyəti müşahidə etməkdədir. Görünən odur ki, İran ictimaiyyəti molla rejimindən həddindən artıq narazıdır və tətbiq olunan repressiyalara baxmayaraq etirazlar səngimək bilmir, əksinə getdikcə daha da kəskinləşir. Bu vəziyyət isə artıq molla rejiminin çətin duruma düşməsi deməkdir, çünki hadisələrin nəticələri istənilən halda bu rejim üçün yaxşı heç nə vəd etmir.

Rəsmi Tehranın ciddi narahatçılıq keçirməsinin birinci səbəbi İran şahının varisi Rza Pəhləvinin siyasi arena-da fəallaşmasıdır. Ola bilsin ki, bu zamana qədər molla rejimi etirazların xaosik şəkildə olduğu səbəbindən həmin etirazları hansısa güc, təzyiq vasitəsi ilə dağıdacağına əmin idi, belə də edirdi və buna görə də bu günkü qədər narahat deyildi. Amma indi vəziyyət tamamilə başqalayıb və İranın mövcud hakimiyyəti başa düşür ki, ölkələrindəki etiraz hərəkatı zamanı lider ortaya çıxsa, rejim məhvə məhkumdur və İran şahının varisi Rza Pəhləvinin siyasi arenada fəallaşması artıq həmin rejimin yuxusunu ərşə çəkib. Çünki molla rejimi başa düşür ki, bu dəfə vəziyyət daha ciddidir və həm daxildə, həm də Qərb dairələrində Rza Pəhləvinin dəstəklənməsi əslində, həqiqətən də rəsmi Tehran üçün gərginliyin əməlli başlı artması deməkdir.

Getdikcə İranda etirazçılar arasında Rza Pəhləvinin də, onun ideyalarını da, mövqeyini də dəstəkləyənlərin sayı artmaqdadır. Bunu elə İran şahının oğlu özü də getdikcə hiss edir və qüvvəsinə inanır da, güvənir də. Dünya mediasına müsahibəsində molla rejiminə onun mesaj ünvanlaması da təsadüfi deyildi və əlbəttə ki, bu güvəncdən qaynaqlanır. Xalq etirazlarını Pəhləvinin inqilab adlandırması isə İranın hakim dairələri üçün artıq qırıqı işıq deməkdir. Bu o deməkdir ki, inqilab ifadəsini işlədən Rza Pəhləvi lider olaraq vəziyyətə nəzarəti üzərinə götürsə, elə həmin o inqilab da baş verəcək və bu da İranın mövcud hakimiyyətinin məhvə məhkum olması anlamına gəlir. Molla rejimi onu da yaxşı bilir ki, Ermənistan kimi saxtakar ölkələrdən başqa bütün dünya İranda etirazları bəyənir. Hətta insanlar bu etirazları alqışlayırlar belə. Bütün sülhsevər, azadlıq arzusunda olan insanlar İranda etirazları dəstəkləyirlər. Bütün dünya belə hesab edir ki, həqiqətən də İranda bir inqilab olsa və sağlam düşüncəli qüvvə hakimiyyətə gəlsə, o zaman İran azad ölkəyə çevrilə bilər. Bir sözlə, dünya dövlətlərinin təmsil olunduğu dünya birliyinin İranda molla rejimini dəyişmək məqsədini qətiyyətlə qarşıya qoyduğu göz

qabağındadır. Rza Pəhləvinin Münxənə dəvət olunması da təsadüfi deyildi. İranın gələcəyini necə təsəvvür etdiyini bilmək, bu ölkəyə rəhbərlik etmək qabiliyyətini müəyyən etmək, molla rejiminə müqavimət göstərmək imkanlarını dəqiqləşdirmək, bir sözlə, onun "proqramı" barədə məlumat əldə etmək üçün Pəhləvi Münxənə dəvət edilmişdi. Yalnız bu fakt onu deməyə əsas verir ki, Qərb İranın demokratik ölkəyə çevrilməsini yalnız yeni liderin olmasıyla görür və indiki İran rejiminə fəal şəkildə qarşı çıxır. Dünyanın belə bir qənaətdə olması özü belə molla rejimi üçün çətin durum deməkdir.

Molla rejimi bunu da bilir ki, Rza Pəhləvi Azərbaycan səfirliyinə qarşı terror aktına görə rəsmi Tehranı qınayıb. Məhz ölkəmizin İranda səfirliyinə qarşı terror aktı ilə əlaqədar Pəhləvinin dedikləri də İranın hakim dairələrinin kürkünə birə salıb. "Azərbaycanın Tehrandakı səfirliyinə hücum beynəlxalq hüququn pozulmasıdır", deyən Rza Pəhləvi bildirib ki, İran rejimi beynəlxalq qanunlara məhəl qoymur. İndi İran rejimi Pəhləvinin Azərbaycana münasibətinin yaxşı olmasından da narahatdır və bu ölkədəki cənubi azərbaycanlıların onu dəstəkləməsindən tutmuş, onun Azərbaycana, azərbaycanlılara münasibətinin yaxşı olmasına qədər bütün məqamlar molla rejimi üçün arzuolunmaz məqamlardır. Çünki məhz bu məqamlar İranda mövcud rejimin məhvə məhkum olmasından xəbər verir və elə buna görə də molla rejimi narahatlıq keçirməyə başlayıb. Həqiqətən həmin rejimin narahat olması məntiqlidir, ona görə ki, artıq əvvəlkindən dəfələrlə artıq dərəcədə çətin duruma düşüb. Bir tərəfdən də molla rejimi bilir və ona görə də daha çox narahatdır ki, Rza Pəhləvi Güney Azərbaycan xalqına yaxındır və şahın varisinin anası etnik azərbaycanlıdır.

"İran ərazisində yaşayan hər bir insan Güney Azərbaycan sakinlərinə hörmətlə yanaşmalıdır", deyərək bəyan edən Rza Pəhləvi açıq-aşkar şəkildə azərbaycanlıları dəstəkləyir. Eyni zamanda o, öz müsahibəsində İranın bu bölgəsindən olan etirazçı kütlələrin dəstəyinə açıq şəkildə ümid bəslədiyini

də gizlətməyib, çünki onsuz da bilir ki, İran hakimiyyəti bundan xəbərdardır. Əksinə, belə bir dəstəyə ümid bağladığını bildirmək, həm də molla rejiminə açıq mesaj vermək deməkdir. Hadisələrin gedişi göstərir ki, Rza Pəhləvi hakimiyyətə gəlsə, təkə İran azərbaycanlılarının hüquqlarına riayət olunmasını təmin etməklə kifayətlənməyəcək, həm də hazırkı rejimin bütün çirkin əməllərindən, uyğunsuz prioritetlərindən uzaq olacaq və hətta Azərbaycanla sözdə deyil, əməldə də dost münasibətlər qurmağa çalışacaq. Özüni ermənilərə dost, qardaş kimi təqdim edən indiki rejim üçün bu məqam da hakimiyyətdən uzaqlaşdıqdan sonra belə böyük zərbədir. Onlar hakimiyyətdən uzaqlaşsalar belə İranı tərk etməyəcəklər və artıq həmin ölkənin yeni hakimiyyətinin Azərbaycanla dostluq münasibətlərində olması molla rejiminin özünə qardaş adlandırdığı ermənilər qarşısında belə nüfuzunun sıfıra enməsi deməkdir, nəinki öz ölkəsinin vətəndaşları arasında. Deməli, narahatlıqlarının səbəbi çox məqamlarla bağlıdır və görünür çətin durumda olduqlarının artıq fərqləndirirlər.

Hər kəs yaxşı bilir ki, faktiki olaraq azərbaycanlı əhali İranda etiraz hərəkatının əsasını təşkil edir. Bu isə o deməkdir ki, İranın yeni lideri həmin əhəlinin maraqlarını indiki nəzərə alması kimi, hakimiyyətə gəldikdən sonra da nəzərə alacaq. Yəni, İranın öz maraqları ilə yanaşı, yeni hakimiyyətə gələcək lider çoxmillətli, çoxlu milli qrup və xalqlardan ibarət dövlətdə azlıq sayılma-yən, İranda əhəmiyyətli bir qüvvəni təmsil edən azərbaycanlıların da maraqlarından çıxış edəcək. Ağıl başında olan bir lider hər zaman çoxluğa axlanmalıdır, çünki sabitlik, sabillik, tərəqqi, islahatlar, gələcək iqtisadi yüksəliş, ümumiyyətlə, hər sahədə inkişaf bu gün hakimiyyətdə olan İran din xadimlərinə və radikalara etiraz edən əhəli ilə qarşılıqlı razılaşma əsasında mümkün ola bilər.

Bu gün İranda kütləvi etirazlara səbəb elə həmin o qarşılıqlı razılaşmanın olmamasıdır. Molla rejimi həmin o qarşılıqlı razılaşma əvəzinə etirazçıları təqib etməyi doğru hesab edir. Elə buna görə də repressiyalara əl atır və bu səbəbdən də etirazçılar işğəncələrə məruz qalırlar. İran həbsxanaları artıq etirazçılarla doldurulub və etirazçıların həbs edilməsi bu ölkədə adi hala çevrilib. Hətta bəziləri asılı, edam belə edirlər. Bu vəziyyət İran üçün çox acınacaqlı haldır və əhəlinin bununla barışacağını düşünənlər bərk yanırlar, çünki kütlənin səbrinin daşması xaosun yaranması üçün birinci şərt hesab olunur. Göründüyü kimi, nə işğəncələrin verilməsi, nə etirazçıların həbs edilməsi, nə də edam edilməsi prosesin qarşısını ala bilmir. Ümumiyyətlə, molla rejiminin repressiyaları belə etirazların getdikcə böyüməsinə mane olmur, əks halda etirazların az da olsa zəiflədiyini müşahidə edərdik. Bir sözlə, İran rejiminin son variantı belə bu rejimi xisal etmir. Deməli, etirazçıları sıxıntılara salmaqla, repressiyalara məruz qoymaqla, həbs, yaxud edam etməklə, çətin durumda qoymaq, bununla da onları etirazlardan daşıdırmaq istəyən molla rejimi özü çətin durumdadır, özü də ciddi şəkildə. Bu rejimin ən güclü vəziyyəti isə odur ki, Ermənistana dəstək vəd edən həmin rejimin öz durumu heç də onlarınkindən üstün deyil, olduqca çətinidir.

İnam Hacıyev

Türkiyəli general: "İrəvan Bakının səbrini daşırmamalıdır"

Kapitulyasiya aktının imzalandığı gündən Ermənistanın bütün hərəkətləri Azərbaycanı guya danışılarda marağı olmayan, aqressiv ölkə kimi təqdim etməyə, həmçinin Bakıya siyasi təzyiqin zəruri olmasına yönəlib. İrəvan İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra yaranmış status-kvo ilə barışmazlıq fəlsəfəsindən çıxış edir. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirləri Türkiyənin Azərbaycandakı sabiq hərbi

ataşesi, general-mayor Yücel Karauz Müdafiə Nazirliyinin fevralın 21-dən 22-nə keçən gecə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin mövqelərinin atəşə tutulmasını şərh edərkən söyləyib. O bildirib ki, bununla belə, Ermənistan hər hansı qüvvənin - Rusiya, Avropa və ya ABŞ-ın himayəsinə kəskin ehtiyac duymur, onlardan öz maraqlarına uyğun istifadə etməyə çalışır. "Hərçənd Ermənistanın bu cür böyük güclərə "siyasi oyunu", sadəcə, qeyri-mümkündür. Bu ölkə iqtisadi və hərbi baxımdan məhv olmağın bir addımındadır. İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı erməni silahlı qüvvələrinin 60-65 faizi iflic olub, məhv edilib və yararsız vəziyyətə düşüb. Əgər Ermənistan destruktiv mövqeyini davam etdirsə və Qərblə oynamağa davam etsə, daxili problemlərin içərisində çabalayan bu ölkə öz hökmünü özü verəcək. Yeni eskalasiyadan sonra o, artırı özünə gələ bilməyəcək", - deyərək general vurğulayıb.

Gərginliyin artmasının yeni ciddi mərhələsinin başlaması riskinin həmişə mövcud olduğunu söyləyən Y. Karauz deyib: "Aİ-nin mülki missiyasına baxmayaraq, Azərbaycanın sərhəddəki mövqelərinə atəş açılması barədə bugünkü xəbər bunu bir daha təsdiq edir. Təbii ki, Azərbaycan baş verənlərə seyrçi qala bilməz, həm də atəş-kəs haqqında razılaşma da müvəqqəti sənəddir. Hələ ki, onu sülh sazişi ilə əvəz etmək mümkün olmayıb. İrəvan bil-məlidir ki, hər kəsin səbrinin sonu var və Bakının səbrini daşırmamalıdır".

POLİTOLOQ: "Ermənistan sülh sazişinin imzalanmasından qaçır"

"Münxendə çox vacib müzakirələr baş verir". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında politoloq İlqar Vəlizadə deyib. Onun sözlərinə görə, bu müzakirələrin bizim üçün vacib olmasının səbəbi odur ki, dövlət başçısı İlham Əliyev öz istəklərini və narahat olduğu məqamları beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırıb.

Avropa İttifaqının və Qərb ölkələrinin nümayəndələri bu fikirləri dinlədi. Digər tərəfdən İlham Əliyev də onların təkliflərini və istəklərini eşitdi. Biz açıq şəkildə istəklərimizi dünya ictimaiyyətinə bəyan etmişik. Əsas məsələ sülh müqaviləsinin imzalanması ilə bağlı idi".

Politoloq İlqar Vəlizadə sözlərinə əlavə edərək qeyd edib ki, erməni tərəfi sülh müqaviləsinin imzalanmasından qaçır: "Bu da müəyyən təhlükələr yaradır. Beynəlxalq ictimaiyyət Ermənistana təzyiqlər etməlidir ki, sülh müqaviləsi bağlansın. Əks halda, regionda sülh olmayacaq. Bunun nəticəsi növbəti münasibətə səbəb ola bilər. Tbilisi formatına Azərbaycan və Gürcüstan tərəfi dəstəkləyir. Yeri gəlmişkən, Qərb ölkələri də bu formata müsbət yanaşır. Bu formata qoşulan Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü yeni-dən təsdiqləməlidir. Azərbaycanın daxili işlərinə qarışmaqla bağlı öhdəliklər götürülməlidir. Bunu da Ermənistan etmək istəmir. Onların təklifləri destruktiv təkliflərdir. Azərbaycanın daxili işlərinə qarışmaqla yönələn təkliflərdir. Ona görə də belə siyasətlə Tbilisi formatının yaradılması çətinidir".

Qönçə Quliyeva

Münxendən Laçına və Zəngəzura

Əliyev, Blinken və Paşinyanın görüşündə sərhəddə nəzarət-buraxılış məntəqələri barədə müzakirələr

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Münxendə Amerika Birləşmiş Ştatlarının Dövlət katibi Antoni Blinken və Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanla birgə görüşdən sonra televiziya kanallarına verdiyi müsahibədə deyib: “Biz sərhədlərin delimitasiyası haqqında danışırıqsa, nəzarət-buraxılış məntəqələri olmadan bu, mümkün deyil. Biz kommunikasiyaların açılması haqqında danışırıqsa, əlbəttə ki, həm Zəngəzur dəhlizinin hər iki başında, eyni zamanda, Laçın rayonu ilə Ermənistan arasındakı sərhəddə nəzarət-buraxılış məntəqələri yaradılmalıdır.

Bu gün Dövlət katibi Blinkenin iştirakı ilə keçirilən görüşdə mən bunu rəsmən təklif kimi irəli sürdüm. Ermənistan tərəfindən cavab gözləyəcəyik”. Bəli, günümüzün reallığı budur ki, ermənilər Laçın rayonunun inzibati ərazisindən keçməklə Qarabağa gedirlər. Həm də bu yolun sanki Ermənistanla, yaxud Qarabağdakı separatçılara peşkəş verildiyini düşünürlər. Yolu “təhlükəsizlik zolağı”nın 2,5 kilometr radiusda olduğunu nəzərə alsaq bunun yoldan, yaxud “dəhliz”dən daha böyük statusa malik olduğunu görürük. Əslində, söhbət böyük bir əraziyə nəzarətdən gedir, həm də Azərbaycanın suveren ərazilərindən.

Azərbaycan üçtərəfli Bəyanatın imzalamasından keçən iki il yarım müddətdə hələ də dözümlülük nümayiş etdirir. Hər sözünü tutan, imza atdığı hər sənədə hörmətlə yanaşan Azərbaycanın bu məsələyə də yanaşmasında başqa çalarlar axtarmağa dəyməz. Qarşıda bizi iki ildən bir az müddət gözləyir. Görək, bu müddət başa çatandan sonra tərəflərdən ikisi – Ermənistan və Rusiya yenə hansı bəhanələr uyduracaqlar? Ki

Qarabağda bir az da qala bilsinlər. Amma “başına gələn, başmaqçı olar” deyib atalar. Azərbaycan üçtərəfli bəyanatda göstərilirdi ki Rusiya sülhməramlılarının Qarabağdakı 5 illik missiyasına ona görə razılıq verməyib ki, integrasiya, iki xalqın birgə yaşayışını təmin etmək, Azərbaycan qanunlarına tabe olmağın yollarını ermənilərə anlatmaq əvəzinə suveren ərazilərimizdə hələ də silahı yerə qoymayan ermənilərin fitnə dolu oyunlarına tamaşa edək. Müharibədən sonra törətdikləri cinayətlərin məsuliyyətindən yayınmaq üçün Qarabağdan qaçan ermənilərin geri qaytarılmasını təşkil edən və gəldikləri gündən yalnız Rusiyanın maraqlarını qoruyan “sülh məramlıları”nın nə etdikləri ortadadır. İki ildən sonra vaxt başa çatır, “sülhməramlıların Qarabağda qalacağı böyük sual altındadır” ifadəsini də işlətmək mümkün deyil, çünki bu, olmayacaq. Bəs onda nə baş verəcək?

Azərbaycan tərəfi Bəyanatın müvafiq bəndinə uyğun olaraq Ermənistanla Qarabağdakı ermənilərin təmasını təmin

etmək üçün Laçın yolundan istifadəyə razılıq verib. Eyni zamanda, Rusiya sülhməramlıları təmas xətti və Laçın yolu boyu Rusiya Federasiyasının 1960 sayda odlu silahlı hərbi qulluqçusundan, 90 hərbi zirehli texnika, 380 ədəd avtomobil və xüsusi texnikadan ibarət olmaqla yerləşdirilir. Həmçinin xüsusi vurğulanır ki, sülhməramlı kontingent erməni silahlı qüvvələrinin çıxarılması ilə paralel şəkildə yerləşdirilir. Həlbuki, üstündən iki il yarım keçməsinə baxmayaraq ne erməni silahlıları Azərbaycanın suveren ərazisi sayılan və bütün dünya ölkələri tərəfindən tanınan sərhədlərimiz daxilində olan Qarabağ rayonundan çıxarılıb, nə də sülhməramlıları bəyanatın şərtlərinə uyğun olaraq onları tərk silah etmək istəmişlər.

Başqa bir məsələ, “tərəflərin razılığı əsasında növbəti üç il ərzində Dağlıq Qarabağla Ermənistan arasında əlaqəni təmin edən Laçın dəhlizi üzrə yeni hərəkət marşrutunun inşası planı müəyyən ediləcək və bununla da həmin marşrutun mühafizəsi üçün Rusiya

sülhməramlı kontingentinin gələcək yerləşməsi nəzərdə tutulur”, bəndi vaxtından əvvəl, həm də Azərbaycan tərəfinin təkbaşına gördüyü işlər sayəsində yerinə yetirilib. Artıq sülhməramlılar yeni yol boyunca patrul xidməti aparırlar.

“Daxili məcburi köçkünlər və qaçqınlar Dağlıq Qarabağın ərazisinə və ətraf rayonlara BMT-nin Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığının Ofisinin nəzarəti altında geri qayıdır”, adlı 7-ci bənddən isə əsər-əlamət yoxdur. BMT həmişə olduğu kimi üzərinə düşən vəzifəni yerinə yetirmək istəmir. Həlbuki on minlərlə Azərbaycan vətəndaşı 30 ildən artıq müddət ərzində ermənilər tərəfindən pozulmuş hüquqlarının bərpa ediləcəyi günü gözləyirlər.

Gələcək əsas məsələyə. Ermənistan və “sağdıq”-“soldıq” dostları 44 günlük müharibədən ötən müddət ərzində bəyanatın bəndlərinin yerinə yetirilməsinə kənardan da olsa nəzarət etmədikləri halda ekoaktivistlərin Laçın yolunda keçirdikləri etiraz aksiyalarını bəhanə gətirərək Azərbaycana qarşı qarayaxma kampaniyası aparırlar. Həm də bu kiçik aksiyaları elə bir şəkildə təbliğ edirlər ki, sanki bu aksiya olmasa idi bütün problemlərə son qoyulacaqmış. Əlbəttə, bütün bunlar bir bəhanədir, Azərbaycana təzyiq üçün tuta biləcəkləri yeganə əlyeridir. Bəyanatın bəndində isə yazılıb: “Bölgədəki bütün iqtisadi və nəqliyyat əlaqələri bərpa edilir. Ermənistan Respublikası vətəndaşların, nəqliyyat vasitələrinin və yüklərin hər iki istiqamətdə maneəsiz hərəkətinin təşkili məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasının qərb rayonları və Naxçıvan Muxtar Respublikası arasında nəqliyyat əlaqəsinin təhlükəsizliyinə zəmanət verir. Nəqliyyat əlaqəsi üzrə nəzarəti Rusiyanın Federal Təhlükəsizlik Xidmətinin Sərhəd Xidmətinin orqanları həyata keçirir. Tərəflərin razılığı əsasında Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə Azərbaycanın qərb rayonlarını birləşdirən yeni nəqliyyat kommunikasiyalarının inşası təmin ediləcəkdir”.

Amma nə baş verir? Laçın yolu ilə Ermənistandan Qarabağa və geriye istədikləri yükü daşıdıqları halda Azərbaycanın istəkləri nəzərə alınmır. Azərbaycan heç bir xarici yardım olmadan Ermənistan silahlı qüvvələri, daha doğrusu bütün ermənilər

formasını da rədd etmir. O, üç platformadan danışır - Amerika, Avropa və Rusiya. Amma avropalı müşahidəçilərin yerləşdirilməsi ilə əlaqədar olaraq prioritet hesab edilmir".

Amerikanın danışqlar platformasına gəlincə, Pritçin qeyd edib ki, Qərb ölkələri ilə qarşılıqlı fəaliyyət baxımından bu, Ermənistan və Azərbaycan üçün mühüm sahədir. "Amma regional proseslər nöqtəyindən, təbii ki, Rusiya ilə qarşılıqlı əlaqənin davam etdirilməsi vacibdir, çünki burada rus sülhməramlıları yerləşdirilib və Rusiya bir çox cəhətdən Ermənistanın təhlükəsizliyinin təminatçısıdır". Pritçin vurğulayıb ki, Rusiyanı danışqlar prosesindən tamamilə kənarlaşdırmaq mümkün olmayacaq, çünki onun sözlərinə görə, o zaman regionda Rusiya sülhməramlılarının olmasını tənzimləyən üçtərəfli bəyanatı və bu sənədə hər hansı dəyişikliyi dəyişmək lazım gələcək. Üçtərəfli danışqların aparılmasını və ya Rusiya sülhməramlılarının tam denonsasiyasını və çıxarılmasını tələb edir ki, bu da münaqişənin həllinin hazırkı mərhələsində tərəflərin maraqlarına uyğun deyil.

Azərbaycan Ermənistandan keçəcək Zəngəzur dəhlizinin bir hissəsi kimi Laçın yolunda gömrük məntəqələri yaratmaq iddiasındadır. Sadəcə, bunun zamana ehtiyacı var. İrəvan isə Laçın yolundan başqa Ermənistandan keçəcək bütün yollarda gömrük keçid məntəqəsinin yaradılmasına razılıq verib. Əlbəttə, rəsmi İrəvan özünü ağıllı göstərməyə çalışır. Guya Laçın rayonu hansısa statusa malikdir və buna Azərbaycan da daxil heç kim müdaxilə edə bilməz. Əgər Ermənistan üçtərəfli bəyanatı nəzərdə tutursa, bu sənədin müvafiq bəndinin ömrü cəmi 5 ildir.

Vaşinqton üçün Azərbaycanla əməkdaşlıq həm "Avrasiyanın enerji təhlükəsizliyi" kontekstində, həm də "Böyük Yaxın Şərq" konfigurasiyasının qurulması baxımından mühüm sahədir.

Ekspert qeyd edib ki, Ermənistan "dəyərlər siyasəti" kontekstində mühüm ölkə, eləcə də inadkar Türkiyəyə mümkün təzyiq aləti olub və qalır. Beləliklə, Markedonovun fikrincə, Qafqaz və bütövlükdə Avrasiya ABŞ-ı həttə Rusiyadan kənarda da maraqlandırır. Moskva və Vaşinqton Bakı ilə İrəvanın öz aralarında barışmasına qarşı deyil. Suallar yalnız tempdə, addımların ardıcılığında və kimin aparıcı vasitəçi rolunu oynaya biləcəyindədir. Dövlətlər bu gün Rusiyanın əhəmiyyətinin həlledici olmadığı Qafqazda belə bir sülhə üstünlük verərdilər. Lakin istənilən halda münaqişənin əsas səbəblərini unutmamaq olmaz. Biz görürük ki, həm Rusiya, həm də ABŞ-ın bütün səyləri Bakı və İrəvanın qarşılıqlı faydalı kompromislər tapmaq istəməməsi səbəbindən indiyədək puça çıxıb.

Ekspertin fikrincə, Blinken, Əliyev və Paşinyan arasında danışqlar bir çox şərhçilər tərəfindən ABŞ və onun müttəfiqlərinin Ermənistan-Azərbaycan nizamlanması prosesində öz dominantlıqlarını bərqərar etmək üçün bir növ təbii kimi qəbul edilib. O əlavə edib ki, belə qənaətə gəlmək üçün kifayət qədər sübutlar var. Rusiya Münxen forumunda iştirak etmir (ard-arda ikinci ildir). Onunla Qərb (ABŞ və Əİ) arasında 2022-ci ildən sonra Qafqaz uğrunda rəqabət kəskin şəkildə güclənib. Blinkenin özü də ümidverici bəyanatlardan yayınmadı. Beləliklə, ABŞ dövlət katibinin fikrincə, Azərbaycan və

Beynəlxalq münasibətlər sisteminə mövcud prinsiplərə uyğun olaraq ölkə sərhədlərinə nəzarət edir və kimin, yaxud hansı malın keçəcəyini də özü müəyyənləşdirir.

Bu mövqedən çıxış edərək onu demək istəyirik ki, Qarabağ Azərbaycan ərazisi olduğu üçün bu torpaqlara sərhədlərimizdən keçərək gələn, yaxud gətirilən və buradan gedən, yaxud aparılan nə varsa hər biri qanunlarımızın imkan verdiyi çərçivədə həyata keçirilməlidir və keçirilir. Bəyanatın bəndinə uyğun olaraq bu işi müəyyən vaxt ərzində Azərbaycan yox, Rusiya sülhməramlıları həyata keçirirlər. Amma bu o demək deyil ki, müvafiqi tapşırılmış vəzifədən sülhməramlılar sui-istifadə etməlidirlər. 30 illik işğal və 44 günlük müharibədən ötən 28 ay ərzində Azərbaycanın təbii sərvətləri vəhşicəsinə talanıb. İsveçrə, Kanada, Rusiya, İran, Yunanıstan, Ermənistan şirkətləri qanunsuz olaraq mədənlərdən qızıl, mis, molibden və müxtəlif növ qiymətli filizləri daşıyıb aparmaqla ölkəmizə milyardlarla dollar ziyan vurublar. Eroaktivistlərin, cəmiyyət institutlarının keçirdikləri etiraz aksiyasının məqsədi də bu talana, oğurluğa, qanunsuz istismara son qoymaqdır. Bizim erməniləri Qarabağa buraxmamaq kimi iddiamız hələlik yoxdur. Aksiya başlanan gündən indiyədək 3 minə yaxın yük maşının hər iki istiqamətə hərəkət etdiyini nəzərə alsaq niyyətimizin ortada olduğunu anlamaq bir o qədər də çətin olmaz. Amma təbii sərvətlərinin talanmasına son qoyulması tələbi ilə Laçın yolunda aksiya keçir

rənlərə müxtəlif ad qoymaqla Ermənistan və onun tərəfdaşları, əslində, erməniləri yox, öz qazanclarını düşünür.

Rusiya Elmlər Akademiyasının Postsovet Araşdırmaları Mərkəzinin baş elmi işçisi Stanislav Pritçin Münxendə Nikol Paşinyan və İlham Əliyev arasında keçirilən görüşün nəticələri barədə danışarkən bildirib ki, tərəflər sadəcə olaraq Amerika tərəfinin vasitəçiliyi ilə hazırkı mövqelərini açıqladı və bəzi yeni məqamlar ortaya çıxdı. O izah edib ki, Bakı Ermənistandan sülh müqaviləsi ilə bağlı təkliflər aldığını təsdiqləyib və Azərbaycan liderinin şərhini irəliyəşin müşahidə olunduğu, lakin Bakının fikrincə bunun qənaətbəxş olmadığı bəlli olub. Bu, çox güman ki, danışqlar prosesini yenidən başlamaq və mövqeləri yeniləmək cəhdidir. Bu, davam etdiriləcək danışıqlar prosesinin aralıq mərhələsi idi.

Ekspert qeyd edib ki, sülh müqaviləsi ilə bağlı müəyyən irəliləyiş var. "İlham Əliyev az da olsa onu irəli atılmış addım kimi qiymətləndirir. Söhbət İrəvanın Bakıya göndərilmiş yeni mövqelərindən gedir. "Azərbaycanın Zəngəzur dəhlizində və Laçın dəhlizində nəzarət-buraxılış məntəqəsi yerləşdirmək təklifinin Bakının Zəngəzur dəhlizinin ekstraterritoriallığı tələbindən imtina etməsi deməkdirmi" sualını cavablandıraraq Pritçin qeyd edib ki, burada Azərbaycanın mövqeyində ciddi dəyişiklik yoxdur".

Pritçinin izah etdiyi kimi, 9 noyabr 2020-ci il tarixli üçtərəfli atəşkəs bəyanatında ekstraterritori-

allıq "sərt bağlanıb". "Bu, Azərbaycanın şərti olaraq nəzarət etdiyi ərazi deyil, tranzit təhlükəsizliyinin Ermənistanın cənub sərhədində yerləşdirilən Rusiya sərhədləri tərəfindən təmin ediləcəyi ərazi olmasından ibarət idi". Onun fikrincə, təklif, sadəcə olaraq, Azərbaycanın Zəngəzur dəhlizi ilə Laçın dəhlizi arasında ekvivalent paralellər yaratmaq cəhdidir. Ekspert xatırladı ki, Bakı uzun müddətdir ki, "mütləq güzgü dəhlizləri" mövqeyini irəli sürür.

ABŞ-ın görüşdə iştirakına gəlincə, Pritçin Amerika tərəfinin vasitəçi rolunu şişirtməyə çalışır: "Bu, Qərb ölkələrinin münaqişənin həllinə vahid yanaşma cəhdidir, lakin eyni zamanda biz görürük ki, Azərbaycan lideri Avropa plat-

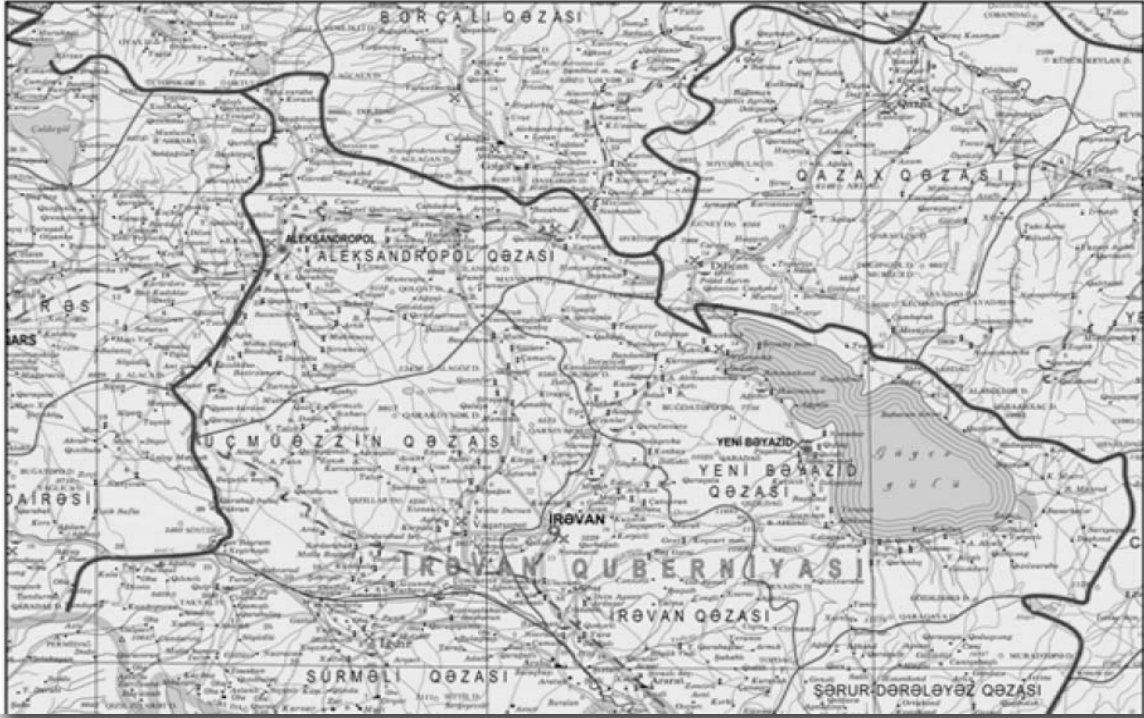
Rusiyalı politoloq Sergey Markedonov ABŞ dövlət katibi Entoni Blinken, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan və Azərbaycan prezidentinin iştirakı ilə keçirilən üçtərəfli görüşü təhlil edərkən bildirib ki, İlham Əliyev Münxen Təhlükəsizlik Konfransı çərçivəsində "Qarabağ məsələsini" "Soyuq Müharibə-2" formatına endirməyə dəyərmir?" sualını verib. "ABŞ son bir neçə ildə Ermənistan-Azərbaycan sülh prosesində daha fəal iştirak edib, bu bir faktdır. Amma ABŞ-ın Avrasiya siyasətini yaxından izləyənlər üçün bu, yenilik deyil. Hətta 2001-ci ilin aprelində, Rusiya-Amerika münasibətləri indikindən qat-qat yaxşı olanda, ABŞ administrasiyası Ki-Uestdə danışı-

Ermənistan otuz ildən çox davam edən münaqişədən sonra davamlı sülhün bərqərar olması üçün heqiqətən tarixi imkana malikdir. O, həmçinin Vaşinqtonun Bakı və İrəvanın bu yolda hərəkətlərinə tam dəstək verəcəyini vəd edib.

Beləliklə, Azərbaycan müxtəlif platformalarda aparılan danışıqlarda öz mövqeyini qorumağa qadir olduğunu nümayiş etdirir, Ermənistanın destruktiv əməllərinə baxmayaraq Laçın yolu üzərində nəzarətini və Zəngəzur dəhlizinin inşa edilməsinə çalışır. Təbii ki, sərhədlərimizdə sərhəd və gömrük keçid məntəqələrinin qurulması da görülməli böyük işlərin yalnız bir hissəsidir.

V.ƏLİYEV

QƏRBİ AZƏRBAYCAN- DOĞMA VƏTƏNƏ QA YIDIŞ!

“Qərbi Azərbaycan ermənilərin yox, bizim torpaqlarımız olub”

Qərbi Azərbaycan icmasının üzvü Səxavət Hacıyevin SİA-ya müsahibəsini təqdim edirik:

- Ermənilərin sizə qarşı münasibəti necə idi?

- Mən həm tarix müəllimi, həm də Komsomol Təşkilat katibi kimi işləyirdim. Hər ay bir dəfə Qafanda iclasda iştirak edirdim. Həmin vaxtlar gördüm ki, ermənilərin türklərə qarşı hədsiz dərəcədə düşmənçiliyi var. Qaraqoyunlu hökmdarı Cahan Şah 1441-ci ildə Üçkiləni ermənilərə ibadət yeri kimi vermişdi. Amma ermənilər oradan bütün türk dünyasına qarşı terror, düşmənçilik, nifrət toxumu yaymaqla məşğul oldular. Planlı surətdə bizi Qafandan, Vedibasardan, Dərələyəzdən və başqa ərazilərimizdən qovdular və o torpaqlarda indiki Ermənistan yaratdılar. O yerlər bizim dedə-baba torpaqlarımızdır. Bizim rayon olan Qafanda 57-si Azərbaycan, 8-i isə erməni kəndi var idi. Bununla bağlı arxiv materiallar, faktlar da var. İrəvan torpaqlarında da bir dəne belə erməni adı yox idi. Bütün bunlar hamısı sübut edir ki, oralar ermənilərin yox, bizim torpaqlarımız olub.

- Ermənilər bütün dünyaya yayırlar ki, guya biz onlara qarşı soyqırımı törətmişik və bizim torpaqlarımız da onların tarixi əraziləri olub. Biz buna qarşı necə mübarizə aparmalıyıq?

- Ermənilər dünyanın hər yerinə səpələnib. Ermənilərin öz şairləri belə deyir ki, biz ermənilər yalıtılığa, hiyləgərliyə ana bətnində yoluxuruq. Onlar belə bir millətdir. Münxendə bizim cənab Prezidentimiz İlham Əliyevlə Paşinyanın danışığına fikir versəniz görürsünüz ki, o necə şərşəmətə danışır. Zəngəzurda 1918-ci ildə 7729 adam öldürüldü. Onlardan 2197-si uşaq idi. Paşinyan indi deyir ki, Qarabağda uşaqlarımızı qara maskalılar qorxutdular. Paşinyandan soruşan yoxdur ki, bəs o 2197 uşaq, Xocalıda 613 uşaq öldürəndə sizin vicdanınız hara baxırdı?!

Onu jurnalistlər Paşinyandan soruşmalı idilər, amma xristian təəssübkeşliyi var deyə heç kim soruşmadı. Bizim kənddə erməni çobanımız var idi. O deyirdi ki, erməni bir yerdə 30 il yaşasa qotur tutar, 50 il yaşasa qanı tökülər. Onlar bu cür xislətə sahib millətlər. Qanları

tökülməyə rahatlamazlar. Onlar 1918-1920-ci illərdə öz xalqını, erməniləri qırdılar. Bu millət bəşəriyyətə bir belədir. Ermənilər dünyaya car çəkirlər ki, guya Azərbaycan onlara qarşı soyqırım törədib. Bütün faktlar ortaya tökülsün görək kim kimi soyqırma məruz qoyub. Biz bu tarixi faktları ingilis, fransız və başqa xarici dillərə tərcümə edib, dünya ictimaiyyətinə çatdırmalıyıq.

- Ermənilər bizim tarixi torpaqlarımızda bir çox toponimlərin adını dəyişdirmişdi. Sizin kəndinizin də adı dəyişdirilmişdi?

- Xeyr. Ümumiyyətlə, bizim Qafan rayonunda 57 kənd var idi və onların heç birinin adı dəyişdirilmədi. Daha doğrusu, dəyişdirilə bilmədi. Çünki 1988-ci ilə qədər azərbaycanlılar orada yaşadı. Həmin ildə baş verən zəlzələ onların başını qatdı. Ona görə də bizim kəndləri çox qıra bilmədilər. Hamımız Azərbaycanın müxtəlif bölgələrinə deportasiya olunduq.

- Ümumiyyətlə, deportasiya illərini necə xatırlırsınız?

- Həmin dövrdə bizim camaatı aldatdılar ki, sizi köçürürük. Onlar Qafanda post qurmuşdular və orada rus əsgərləri xidmət göstərirdi. Hər kənddə də bir dəstə

erməni təxribat işləri aparırdı. Gecə gəlib camaata deyirdilər ki, bu gecə sizi qıracaqlar. İnənmirdi ki, bizi bu cür deportasiya edələr. Rus əsgərləri də bizi aldadırdılar ki, heç nəyinizi aparmıyın, qayıdacaqsınız. Bizi soyub, bütün qızılıımızı, var-dövlətimizi alıb Azərbaycana yola salırdılar. Mən SSRİ Prokurorluğuna müraciət etmişdim ki, bizim kənddə nə qədər mal-mülkümüz qalıb. Heç birini də qaytarmadılar.

- Ermənilər Azərbaycan ziyalılarını daim məhv etməyə çalışıblar. İstərdim ki, bu haqda dəfələrlə bizimlə bölüşəsiniz.

- Ziyalı elin gözüdür. Onlar nə qədər ziyalılarımızı öldürdülər. Onların hansı biri məsuliyyətə cəlb olundu?! Heç bir cəza almadılar. Bizim kənddə ziyalıları öldürdülər, qalanları da qaçaq saldılar. Çünki o adamlar söz sahibiydilər. Savadlı adamlara sui-qəsd edərək aradan götürürdülər. Ermənilər bizə divan tutub, kəndlərimizi talan ediblər. Onların dövlət siyasətinin kökündə deportasiya dayanır.

- Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev Qərbi Azərbaycan məsələsi ilə bağlı konkret və qəti mövqe ortaya qoyub. Bunu necə qiymətləndirirsiniz?

- Cənab Prezident İlham Əliyev millətimizin xarakterini ifadə edir, dünyaya sülh təklif edir. Hüseyn Cavid deyir ki, kəsə hər kim tökülən qan izini, qurtaran dahi odur yer üzünü. Bizim ölkə başçımız dünyanı qurtarmaq üçün sülh təklif edir, amma Paşinyan ona reaksiya vermir. Hətta deyir ki, azərbaycanlılar bizim uşaqları qorxudur. Erməni ideoloqu Zori Balayan öz əsərində yazır ki, mən 13 yaşlı türk qızının derisinin soyulmasına baxdım və 7 dəqiqədən sonra o öldü. Bir insan necə 7 dəqiqə dözə bilər ki, qarşısında biri soyulsun. Azərbaycan müharibə istəmir. Bizim ordumuz, gücümüz, şəraitimiz var. Amma biz sülhsevər millətik. Cənab prezidentin dediyi kimi, biz o torpaqlara gedəcəyik.

“Qalib Azərbaycanın qüdrətli partiyası - YAP”

Masallı rayonunda Yeni Azərbaycan Partiyası Masallı rayon təşkilatının təsis edilməsinin 30 illiyi ilə əlaqədar “Qalib Azərbaycanın Qüdrətli Partiyası - Yeni Azərbaycan Partiyası” mövzusunda tədbir keçirilib. Tədbir iştirakçıları əvvəlcə Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradıcısı, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin rayon mərkəzində ucalan abidəsini və şəhidlər kompleksini ziyarət edib, abidə önünə tər-gül dəstələri düzüblər.

Yeni Azərbaycan Partiyası Masallı rayon təşkilatının inzibati binasında davam etdirilən tədbirdə ulu öndər Heydər Əliyevin və torpaqlarımızın bütövlüyü uğrunda canından keçmiş şəhidlərimizin əziz

xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

Yeni Azərbaycan Partiyası Masallı rayon təşkilatının sədri Seyfəddin Əliyev tədbir iştirakçılarına Yeni Azərbaycan Partiyasının eləcə də partiyasının Masallı rayon

təşkilatının təsis edilməsinin 30 illik yubileyi münasibəti ilə təbrik etmiş, çıxış edərək xalqımızın böyük oğlu Heydər Əliyevin banisi olduğu tarixi zərurətdən yaranan Yeni Azərbaycan Partiyasının bu günə qədər keçdiyi siyasi mübarizələrlə dolu şərəfli yolundan danışmış. Bildirib ki, dahi şəxsiyyətin üzünə böyük bir tarixi missiya götürərək yaratdığı Yeni Azərbaycan Partiyası müstəqil Azərbaycanın tarixində çox önəmli bir hadisə oldu. Qısa müddət ərzində cəmiyyətin aparıcı qüvvəsinə çevrilərək “Dünən, bu gün və gələcək” partiyasına çevrildi. Bu gün partiya öz sıralarında vətəninə sevin və xalqına sadıq olan vətəndaşların yer aldığı partiyadır. Bu gün əsas Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan partiya ən şanlı tarixini yaşayır. Tarixin ciddi sınaqlarından çıxmış Yeni Azərbaycan Partiyası sayısız-hesabsız tarixi nailiyyətlərə imza atmaqla daha da möhkəmlənib, daha da inkişaf edib. Otən illər ərzində ölkəmizdə siyasi sabitliyin davamlı inkişafın təminatçısı kimi xalqın böyük əksəriyyətinin etimadını qazanıb.

Banisi Heydər Əliyev olan Yeni Azərbaycan Partiyasının İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə imza atdığı yeni nailiyyətlərdən söz açan Seyfəddin Əliyev bildirib ki, Yeni Azərbaycan Partiyası 30 illik şərəfli yolda ölkəmizin qazandığı nailiyyətlərin və uğurların bələdçisidir. Vətən müharibəsində qazandığımız möhtəşəm qələbə məhz Yeni Azərbaycan Partiyasının və partiyanın lideri Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin məqsədyönlü və prinsipial diplomatiyasının uğurudur.

Rayon Ziyalılar Cəmiyyətinin sədri, veteran partiya üzvü Qardaş Fətullayev çıxış edərək bildirib ki, Yeni Azərbaycan Partiyası aparıcı siyasi qüvvə kimi fəaliyyət göstərdiyi 30 ildə bütün qüvvə və bacarığını xalqa xidmətə yönəldərək, əhəmiyyətli uğurlara imza atıb. Partiyanın yaradıcısı ümummilli lider Heydər Əliyevin müstəqil, demokratik, hüquqi dövlət quruculuğu yolunda gərgin fəaliyyəti Azərbaycanın bu gününü və gələcək taleyini müəyyən edib.

Tədbirdə Masallı Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini, Sosial-iqtisadi inkişafın təhlili və proqnozlaşdırılması şöbəsinin müdiri Adəm Məhərrəmov, partiya veteranlarından Əfrail Fərziyev, Rafiq Bağirov, partiya fəalları Mehriban Əzizova, Gülnaz Talibova, Qoşqar Hətəmov, Arif Mehtiyev və başqaları çıxış edərək qurucusu Ümummilli Lider Heydər Əliyev olan partiyanın yarandığı gündən keçdiyi keşməkeşli yoldan və Ulu Öndərin siyasi fəaliyyətinin Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməsindən danışdılar.

Tədbirin sonunda Masallı rayonunun ictimai-siyasi həyatında fərqlənən bir qrup partiya fəalına fəxri fərmanlar, təşəkkürnamələr, eləcə də partiya sıralarına yeni qəbul olunmuş şəxslərə üzvlük vəsiqəsi təqdim edilib.

RƏFIQƏ

Versəniz xoşluqla, verməyənlər ləyir və bunun üçün əlindən gələni zorla da olsa torpaqlarımızı geri edəcək.

alacağıq. Xalqımız da onu dəstək-

Ləman Əlizadə

Cəlil Məmmədquluzadə-154

Müsaibim Molla Nəsrəddindir

– Ey Şərqin müdrik ağsaqqallarından olan Molla Nəsrəddin! Sən bir əsr bundan əvvəl bizi – Azərbaycan xalqını, müsəlman qardaşlarını deyib gəlmişdin. Böyük demokrat yazıçı və görkəmli ictimai xadim Cəlil Məmmədquluzadənin ideyalarından, xalqını, millətini necə görmək istəyindən, dövrün ən müasir inqilabi məsələlərindən danışmağa, din pərdəsi altında min bir oyundan çıxıb milləti cəhalətə sürükləyən “ruhanilərin” iç üzünü açmağa gəlmişdin. Sən ana dilimizin qayğıkeşi oldun. Ömrünün sonunadək doğma dil uğrunda mübarizə apardın. Millət sevdasından “Dəli” olub, “bəlkə millətimə bu cür təsir edə bilərəm”, – dedin. Bunun yetərli olmadığını görəndə düşüncələrindəkini “Lağlağı” lqla anlatmağa çalışdın.”

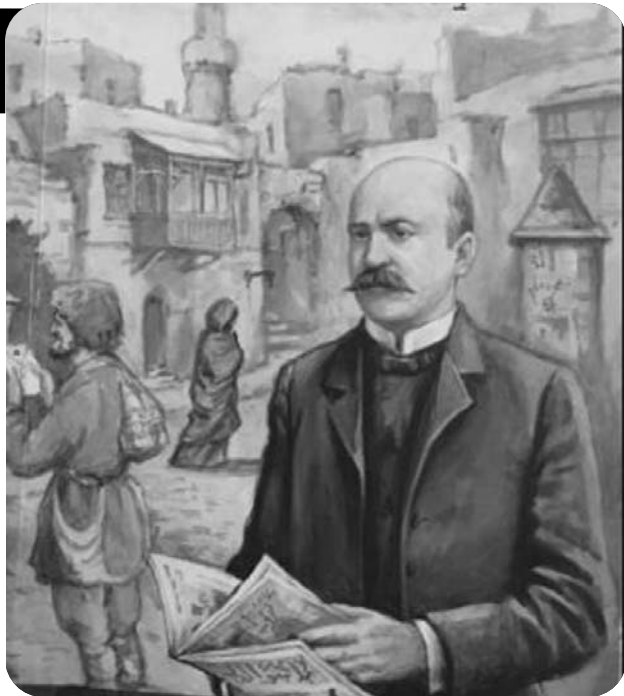
Yox, bundan da fayda olmadı, bunlarla yenə də milləti oyada bilmədim”, – deyər fikirləşərkən “Molla Nəsrəddin” oldun. Vətənin el, oba-oba səyahətə çıxıb hər təbəqə ilə “öz dili” ilə danışmağa başladın, bəlkə oyanalar, bəlkə dəyişələr, – deyər. Molla Nəsrəddin, ağsaqqal sözü dinlənən olar, – deyib səni yuxuya getmiş bir xeyli müsəlmanı oyatmaqda ona kömək etməyə çağırırdı böyük Cəlil Məmmədquluzadə. Mən də Cəlil Məmmədquluzadə kimi dahimizin doğum günündə səni deyib gəlmişəm, bizə Mirzə Cəlildən danış, özündən söhbət aç, necə gəldin, səni necə qarşıladılar, necə yola saldılar, bundan söhbət et, biz də maraqla dinləyək...– Cəlil Məmmədquluzadə “bu gün” idi. Milləti isə “dünən”də qalmışdı. Böyük cananğısı ilə onları səsleyirdi: dünənlərdən bu günlərə səsleyirdi. Onu çox gözəl anıyırdım, ona görə də sözünü yerə salmağa haqqım yox idi. Gəldim, 1906-cı ilin 20 aprelində Mirzə Cəlilə köməyə gəldim və onun redaktorluğu ilə iyirmi beş il ərzində fəaliyyətimizi Tiflisdə, Təbrizdə və Bakıda böyük uğurla davam etdirdik. Gəldiyim gün üz tutdum mil-

lətə: “Sizi deyib gəlmişəm, ey mənim müsəlman qardaşlarım! O kəsləri deyib gəlmişəm ki, mənim söhbətimi xoşlamayıb bəzi bəhanələr ilə məndən qaçıb gedirlər, məsələn, fala baxdırmağa, it boğuşdurmağa, dərviş nağıllı-

na qulaq asmağa, hamamda yatmağa və qeyri bu növ vacib əməllərə. Çünki hükamalar buyurublar: sözünü o kəslərə de ki, sənə qulaq vermirlər. Ey mənim müsəlman qardaşlarım! Zəmani ki, məndən bir gülməli söz eşidib ağzınızı göyə açıb və gözlərinizi yumub, o qədər “xa-xa!..” edib güldünüz ki, az qaldı bağırıqlarınız yırtılsın və dəsmal əvəzinə etəkləriniz ilə üz-gözlünüzü silib, “lənət şeytana!” dediniz, o vaxt elə güman etməyin ki, Molla Nəsrəddinə gülürsünüz. Ey mənim müsəlman qardaşlarım! Əgər bilmək istəsəniz ki, kimin üstünə gülürsünüz, o vaxt qoyunuz qabağınıza aynanı və diqqət ilə baxınız camalınıza. Sözümü tamam etdim, ancaq bir üzrüm var: mənə gerek bağışlayasınız, ey mənim türk qardaşlarım ki, mən siz ilə türkün açıq ana dili ilə danışsam. Mən onu bilirəm ki, türk dili danışmaq eyibdir və şəxsin elminin azlığına dəlalat edir, amma hərdən bir keçmiş günləri yad etmək lazımdır: salınız yadınıza o günləri ki, ananız sizi beşikdə yırğalaya-yırğalaya sizə türk dilində lay-lay deyirdi və qulaq ağrısı səbəbinə sakit olurdunuz. Axırı biçərə ananız sizə deyirdi: “Bala, ağlama, xortdan gələr, səni aparar” və siz dəxi canınızın qorxusundan səsini kəsib ağlamaqdan sakit olurdunuz.

Hərdən bir ana dilini danışmaq ilə keçmişdəki gözəl günləri yad etməyin nə eybi var?!”

Fəaliyyətimizə ana dilini qorumaqla başlamışdıq. Çünki milləti yuxudan oyatmaq üçün lazım olanların ən ümdu dil idi. “Dil” ucbatından “Anama de ki, Fatmanın oğlu oldu”nu “Fatmanın oğlu öldü” kimi oxuyub az qala bir ananın üreyini partladan Molla Cəfəri ittiham eləmədik, dilimizi bəyənməyib başqa dildə danışan “Bizim” obrazovanni”lar”ı qofta (küftə) atəşinə tutmadıq, “Meymunlar” kimi bir-birini yamsılayıb özge dildə danışın, Fatmanı “Fatya”, Həsəni “Qasanka” Münəvveri “Varya” çağıranlara qarşı üsyankar

olmadıq? “Əlifba” dan söhbət açıb millətin yarısının ərəb, fars, bir yarısının da rus dilində danışmasını səhifələrimizə çıxarıb “Molla Nəsrəddin”in münasibətini bildirmədik? Öz dilində danışmayanları qınamaq necə olar ki? Bax biz belə yazmışdıq: “... Allah atana rəhmət eləsin, bəs ta hanı türk dili? Qardaş, zara-fat deyil ki, dilimizdən iyrenirik, vəssalam! Uca papaqlılarımız bir-birinə kağız yazanda yazır: “və nigarani nədarim səvayi öz duri və mofarriqəti şoma”.

Alçaq papaqlılarımız da birce il qorodskoy şkolada učit eləyəndən sonra küçədə bir iznə-komini vstret eləyəndə o saat şapqasını çıxarıb deyir:

– İzdrasti, bacalusqa”.

– Cəlil Məmmədquluzadənin “Azərbaycan” məqaləsi isə onun vətəndaşlıq qayəsi idi:

“ Bəzi vaxt otururam və papağımı qarşıma qoyub fikrə gedirəm, özüməndən soruşuram ki:

– Mənim anam kimdir?

Öz-özümə də cavab verirəm ki:

– Mənim anam rəhmətlik Zöhrəbanu bacı idi.

– Dilim nə dilidir?

– Azərbaycan dilidir.

– Yeni Vətənim haradır?

– Azərbaycan vilayətidir.

– Haradır Azərbaycan?

– Azərbaycanın çox hissəsi İrandadır ki, mərkəzi ibarət olsun Təbriz şəhərindən; qalan hissələri də Gilandan tutub, qədim Rusiya hökuməti ilə Osmanlı hökuməti daxilindədir “Böyük mirzəcəlişünas, akademik İsa Həbibbəyli özünün “Cəlil Məmmədquluzadə – Milli istiqlal ədəbiyyatının sərkərdəsi” adlı məqaləsində yazır: “1917-ci ildə yazılmış “Azərbaycan” məqaləsində Mirzə Cəlil vaxtilə Şah İsmayıl Xətəinin qılıncı ilə çəkdiyi Azərbaycan xəritəsini böyük məharətlə qələmi ilə cızmışdır. “Azərbaycan” məqaləsi Cəlil Məmmədquluzadənin Azərbaycançılıq konsepsiyasının bəyannaməsidir: Cəlil Məmmədquluzadə Azərbaycan xalqı üçün Vətən, millət və ana dilindən başqa nicat yolu olmadığını var-güclü ilə car çəkmişdir. Vətən, millət və dil məsələləri Cəlil Məmmədquluzadə yaradıcılığının əsas sütunlarıdır”.– Bəli, Cəlil Məmmədquluzadə qələmi ilə birge azad Vətən, xoşbəxt millət naminə axtarısa çıxmışdı. Hələ “Mozalan”, “Hop-hop”, “Lağlağı”, “Hərdəmxəyal” millət, Vətən adına bir qulluq etmək niyyətilə rusların “zadəca” dediyi 18 məsələdən ibarət “Təzə təlim kitabı” cəm etmişdilər ki, cəmiyyətin bütün eybəcərlikləri bu məsələlərdə öz həllini tapmışdı. Amma nə fayda? Bunları dərk edən kim idi? “Niyə mən döyürsünüz?” – deyib, “Niyə mən dərindən qaçdım”ı anladanın: – “A mollalar, niyə mən döyürsünüz? Olmaya məndən qorxursunuz? Olmaya qorxursunuz ki, əyilib camaatın qulağına bir neçə söz pıçıldayam, bir neçə mətləblərdən agah edəm? Olmaya qorxursunuz ki, məcmuəmin vərəqlərini nöqərlər samovar alışığı edə-ədə və şəkillərini uşaqlar oynada-oynada axırda camaat gözünü açıb bəzi işlərdən xəbərdar ola?” səsine səs verən kim idi?

Ardı Səh. 12

Müsaibim Molla Nəsrəddindir

Əvvəli-Səh-11

“Molla Nəsrəddin” deyirdi ki, “Biz” “Nə vaxt”, “Bəs nə vaxt” “Azadiyi-vicdan” olacağıq. “Fürsət” tapıb xalqa “Bir para sözlər” dinlədib, “Oktyabr kimin bayramıdır?”ı açıqlaya və onlara “İnqilab lazım” olduğunu anlada biləcəyik? “İfratın mənfəəti”nin “Tərəqqi əlamətləri” olduğunu “Müsəlman içində gördüklərim”dən fərqliliyini sübut edə biləcəyik? “Çox qərribə” idi ki, “Molla Nəsrəddin” dəfələrlə yazsa da, millətə üz tutub onlara hüquqlarından, azad yaşamağın gözəlliyindən bəhs etsə də, onun “Nəsihət”ini dinləyən yox idi. Lakin molla-nəsrəddinçilər bu yoldan çəkinmir, yorulmur, usanmır, “Müsəlman”lara “Qatıq ağdırmı, qaradırmı?” ilə “İsti su-soyuq su”yun fərqlini yenə də izah edir və bu yolda mübarizəni böyük yanğı ilə davam etdirirdilər.

– “Molla Nəsrəddin” milləti doğru yola tək yazmaq deyil, həm də şəkillərlə, karikaturalarla dəvət edirdi.

– Jurnalın rəngarəng çıxmasında, bəzən şəkillərin, karikaturaların sanki “dil açıb” danışmasında rəssamlar – Əzim Əzimzadə, Oskar Şmerling, İosif Rotterin böyük əməkləri olmuşdur. Birinci nömrəmizin üz qabığında həm vətənlərimizi yatmış vəziyyətdə göstərən bir rəsm çəkilib dərc etmişdik. Bununla da ümumi amalı, məqsədimizi ortaya qoymuşduq. Onları oyandıraraq söylədiklərimizə qulaq asmaqlarını xahiş edirdik. Çünki “Molla Nəsrəddin”i Azərbaycan xalqının min illərdən bəri davam edib gələn dərdləri çox düşündürürdü. Bu dərdlər içərisində dini fanatizm daha dərindən idi. O dövrün cəmiyyətində dini əldə rəhbər tutub bundan yararlanan ruhanilərə hər addımda rast gəlirdi. Onların sayı sanki yağışdan sonra çıxan göbələr kimi gündən-günə artırdı. Dinin mahiyyətini bilməyənlərə, bundan sui-istifadə edib camaatın malını tar-mar edənlərə, onları mövhumata sürükləyib elmdən, təhsildən yayındıranlara, azadlığı, intibahı din pərdəsi altında kəsib-doğrayanlara qarşı “Molla Nəsrəddin” üsyan edib deyirdi: – “Əvvələn, mən molla ola-ola müsəlman qardaşlarımın vəz edən vaxt deyirəm: Bir Allaha sitayiş edin, bir də Peyğəmbərə və imamlara itaət edin. Amma siz deyirsiniz: Allaha da sitayiş edin, Peyğəmbərə də, imamlara da, mollalara da, dərvişlərə də, ilan oynadanlara da, fala baxan, tas quran, dua yazan, cadukün, həməzad, əcinne, kəlibə, şeytan, div, merrix, sərrix, tərrix, amax, saşan, küflə qurdu, miğmiğ, mozan – bunların cümlesinə sitayiş edin!...Mən də molla, siz də molla.

Amma mən müsəlman qardaşlara deyirəm: ey müsəlmanlar, gözünüzü açınız, mənə baxınız; amma siz mollalar deyirsiniz: ey müsəlmanlar, gözünüzü yumunuz, mənə

baxınız....Mən də molla, siz də molla. Amma bir balaca təfəvvütü budur ki, mən heç olmasa bir parça qalın kağız üstünə bir neçə nağıl-nuğul yazıb ilan-qurbağa şəklində çəkirim ki, oğul-uşaq şəkillərə baxıb gülsünlər və nökrələr kağızını alışıq edib, asanlıq ilə ocağı yandırınlar... Siz mollalar deyirsiniz:

Ses salma, yatanlar ayılar, qoy hələ yat-sın!

Yatmışları razı deyiləm kimse oyatsın. Tək-tək ayılan varsa da haqq dadıma çatsın!

Mən salim olum, cümlə cahan batsa da batsın!

Millət necə tarac olur-olsun, nə işim var? Düşmənlərə möhtac olur olsun, nə işim var?”

Nə deyirdi ki, “Molla Nəsrəddin?” “Məscidlərimiz”də “Din”lə, “Dindarlıq”la məşğul olan dınaqarası mollaların “Din və millət”in başına açdıqları oyunlardan danışır. “Oruc yeyənlərin və oruc tutanların hesabı”ndan “Orucu batıl eləyən şeylər”ə dək açib töküldü ortaya. Camaatı yoldan çıxarıb günlərlə çölün düzündə, günün altında yağış üçün “Müsəllə” ya vadər edənlərin fitnə-fırladığını lağa qoyub güldürdü. “Ruzi-aşura”dan ta “Aşura oğruları”nın hərəkətlərində xalqa bəyan edirdi. Küçələrdə zəncir vurub özünə zərər verən, “Baş yarmaq”la qanlarını axıdanlara üz tutub: “Bu gün Kərbəla meydanı Azərbaycandakı vətənpərvərlik meydanıdır. Hər kimin ürəyində bir cüzi din, namus, vətən hissi varsa, oranın qeydində qalmalıdır!” – deyirdi. Amma yenə də nə fayda? “Molla Nəsrəddin” nəşrindən düz 20 il sonra “hələ ayılmayıb”, – deyərək hayqıranda, qonşunun “Kim ayılmayıb?” sualına “Hələ dəm alır”, – dedi: “Ayılmayan həmin mənim millətimdir ki, iyirmi il bundan qabaq mən onu yuxuda qoyub gəldim”.

– Cəlil Məmmədquluzadəni dinsizliklə ittiham edirdilər.

– “Molla Nəsrəddin” Azərbaycanda milli satirik mətbuatın və tənqidi-realist ədəbiyyatın əsasını qoymuşdu. Mirzə Ələkbər Sabir, Məmməd Səid Ordubadi, Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev, Əli Nəzmi, Əliqulu Qəmküsar, Mirzəli Möcüz Şəbüstəri kimi görkəmli sənətkarları öz ətrafında toplayan dergi açıq söz söyləyirdi, düz yol göstərirdi. Yalanı qamçılayırdı, haqsızlığı kəsirdi, ədalətsizliyə meydan oxuyurdu, fırılacaqılara müharibə elan edirdi. Məqsəd dövrün ziyalılarının düşüncələrindəki Azərbaycana görmək idi. Azərbaycan xalqını, millətini hər xalqdan, millətdən öndə görmək idi. Onları fanatizm, mövhumat girdabında yox, inkişaf, intibah yollarında görmək idi. Elə bütün bunlara görə də məlum qüvvələr Mirzə Cəlili dinsizliklə, “Molla Nəsrəddin”i Allahsızlıqla damğalamaq

Bakcell rəhbərliyində yeni təyinatlar

Bakcell şirkətinin baş icraçı direktoru vəzifəsinə Klaus Müller təyin edilib. Telekomunikasiya sahəsində 30 ildən çox iş təcrübəsinə malik olan Klaus Müller Avropanın bir çox böyük telekommunikasiya şirkətlərində rəhbər vəzifələrdə çalışıb. O, Almaniya, ABŞ, Macarıstan, Azərbaycan və digər ölkələrdə iri telekommunikasiya şirkətlərində genişmiqyaslı transformasiya proqramları və strategiyaların həyata keçirilməsi ilə bağlı zəngin təcrübəyə malikdir. Klaus Müller Almaniya, İspaniya və ABŞ-da iqtisadiyyat, strateji idarəetmə və biznesin idarə edilməsi üzrə təhsil alıb və iqtisadiyyat üzrə fəlsəfə doktorudur.

“Müasir dövrdə telekommunikasiya sənayesi üçün dəyişikliklərə çevik reaksiya vermək, abunəçilərin ehtiyaclarını anlamaq və innovativ həllər təklif etmək çox vacibdir. Yüksək mobil internet sürəti, şəbəkənin geniş əhatə dairəsi və müştəri məmnuniyyətinin yüksək səviyyədə olması sayəsində Bakcell Azərbaycanın telekommunikasiya bazarında aparıcı mövqeyə malikdir. Mən “Bakcell”də işə başlamaqdan çox məmnunam. Biz komanda ilə birlikdə şirkətin bazar mövqeyi və texnoloji üstünlüyünün daha da möhkəmləndirilməsi və innovativ rəqəmsal layihələrin həyata keçirilməsi üzərində çalışacağıq”, deyərək Klaus Müller bildirib.

Qeyd edək ki, 2019-cu ildən başlayaraq “Bakcell”in baş icraçı direktoru vəzifəsində çalışmış Rainer Rathgeber şirkətin uğurlu fəaliyyətinə töhfə verib. Bu illər ərzində Bakcell şirkətinin Azərbaycanın telekommunikasiya bazarındakı mövqeyi daha da güclənib.

İstəyirdilər. O necə Allahsız idi ki, ədəbiyyat aləmi ilə tanışlığa böyük İslam şairi, dahi Məhəmməd Füzulinin əsərləri ilə başlamışdı? O necə Allahsız idi ki, “Molla Nəsrəddin” jurnalının adının “Allahsız” adı ilə əvəzlənməsinə qəti şəkildə etiraz edib, “Allah olmayan yerdə mən yoxam”, – demişdi? O necə Allahsız idi ki, yaşadığı ev dəfələrlə axtarışlara məruz qalmışdı? Nə axtarırdılar, “Allahsızın” evində? “Molla Nəsrəddin” bu və digər səbəblərdən də yeni dövrün sərt tənqid, qınaq və təqiblərinə məruz qaldı. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılmasında əvəzsiz xidmətləri olan, sovet dövrü kimi ağır rejimdə təzyiqlər altında işini davam etdirib sözünü deyərək, milli şüuru formalaşdıraraq 1931-ci ildə öz fəaliyyətini dayandırdı. 1932-ci ildə isə böyük mətəfəkkir-yazıçı Cəlil Məmmədquluzadə dünyasını dəyişdi. Elə Mirzə Cəlilin jurnalın nəşrinin dayandırılmasından cəmi bir il sonra ölümünə səbəb ona qarşı haqsızlıqlar, səhv başa düşülməsi oldu. O, bu haqsızlığa dözmə bilmirdi. Hələ neçə-neçə nəşr olunmuş gözəl əsərləri də var idi ki, hamısını yandırdı. Kaş ki əsərlərini yandırarkən onun üzündəki “Od əllərimi, qəlbimi, yoxsa əsərlərimi yandırır?” ifadəsini görə bilərdiniz.

...Bəli, tək Mirzə Cəlil deyil, Nəsimilər, Füzulilər, Nizamlılar, Vaqiflər, Sabirlər – yüzlərlə şair və yazarlarımızın əksəriyyəti dövründə düzgün başa düşülməyib. Çünki Azərbaycan iştahasında olanlar xalqı, milləti əsrlərlə doğru yoldan döndərməyə çalışıblar. Şükürlər olsun ki, əsrlərin mücadilə və mübarizəsi öz bəhrəsini verib, Azərbaycan müstəqil respublika olub. Dünyada tanınıb, inkişaf etmiş ölkələr sırasında yer alıb. Qızıl toprağın içərisində də öz parlaqlığını saxladığı kimi, Mirzə Cəlil kimiləri də xalq milli yaddaşının dəyər genofondunda saxlaya bilib. Onların hər biri qiymətini alıb, xalqın mənəvi irsinə çevriləblər. Budur, Cəlil Məmmədquluzadə haqqında Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin dəyərli fikirləri: “Cəlil Məmmədquluzadə öz yaradıcılığı ilə, əsərləri ilə, publisistikası ilə, böyük mətbuatçılıq fəaliyyəti ilə Azərbaycan xalqının milli oyanışında, milli dirçəlişində əvəzsiz rol

bakcell

Həmçinin NEQSOL Holding-in Qrup üzrə Baş Maliyyə Direktoru və NEQSOL Holding Azərbaycan ofisinin

rəhbəri İmran Əhmədov Bakcell şirkətinin Direktorlar Şurasının üzvü təyin edilib. İmran Əhmədovun bank, enerji, telekommunikasiya və tikinti sahələrində 20 illik təcrübəsi var. O, 2013-cü ildə NEQSOL Holding-in tərkibinə daxil olan Nobel Energy-də Xəzinədarlıq üzrə Baş Direktor, 2017-ci ildə NEQSOL Holding-də Baş Maliyyə Direktorunun müavini, 2018-ci ildə isə Baş Maliyyə Direktoru təyin olunub. O, həmçinin Vodafone Ukraine, Nobel Energy, Norm və Holdingin tərkibindəki digər şirkətlərin Direktorlar Şurasının üzvüdür. İmran Əhmədov Harvard Biznes Məktəbinin məzunudur.

NEQSOL Holding-in tərkibinə daxil olan Bakcell Azərbaycanda ən son VoLTE və eSIM texnologiyalarını tətbiq edən ilk mobil operatordur. 2023-cü ilin əvvəlində şirkət Bakının seçilmiş ərazilərində 5G-nin sınaq tətbiqini elan edib. Bakcell şəbəkəsi Ookla® tərəfindən “Azərbaycanın ən sürətli mobil şəbəkəsi” kimi tanınıb.

oynamışdır. Xalqımızın milli şüurunun formalaşmasında məhz “Molla Nəsrəddin” jurnalının və Mirzə Cəlilin fəaliyyətinin rolu misilsizdir”. 2019-cu ildə Cəlil Məmmədquluzadənin 150 illik yubileyinin qeyd edilməsi haqqında ölkə Prezidentinin Sərəncamı, böyük ədibin ayrı-ayrı illərdə keçirilən yubileyləri, Bakıda və doğulduğu doğma Naxçıvanda ev-muzeylərinin yaradılması, Nəhrəm və Cəlilkənd kəndlərində xatirə muzeylərinin açılması, heykəlinin ucaldılması, teatr, muzey, şəhər, qəsəbə, kənd və küçələrə adının verilməsi, əsərlərinin səhnələşdirilməsi, külliyyatının dəfələrlə, hətta latın qrafikası ilə nəşri, kitabxanalara hədiyyə edilməsi, onun ölməz irsinə sonsuz sevginin, sayğının göstəriciləridir. Ey Şərqi mürdrik ağsaqqallı Molla Nəsrəddin! Naxçıvanda illərdir ki, mirzəcəllilşünaslıq məktəbi fəaliyyət göstərir. Bu məktəbin banisi akademik İsa Həbibbəyli yazır: “Böyük Cəlil Məmmədquluzadənin redaktorluğu ilə nəşr edilən məşhur “Molla Nəsrəddin” jurnalı Azərbaycan tənqidi realizm ədəbiyyatının ideya-sənət cəbbəxanasıdır. Mübariz ideyalarına və qətiyyətli mövqeyinə görə “Molla Nəsrəddin” jurnalı Azərbaycan xalqının istiqlal kitabına çevrilmişdir”. Kaş ki gəlib sizin qələmlə bəcərdiyiniz, bizlərin isə qanla cürcətdiyimiz istiqlalımızı görə bilərdiniz. Kaş ki yaralarınıza məlhəm olacaq ana dili haqqında qanunlarımızla tanış ola, ana dilinə ucaldılan abidələrimizi görə bilərdiniz. Həmfikirliyinizi, nəşr olunan çoxsaylı qəzet və jurnalları, onlara verilən söz, mətbuat azadlığını görə bilərdiniz. Şəhər, qəsəbə, kəndlərimizdə uşaqların oxuduqları məktəbləri, respublikamızdakı ali məktəblərdə, xarici ölkələrdə təhsil alan gənclərimizi, gəncliyimizin intellektual səviyyəsini görə bilərdiniz. Kaş ki ölkəmizdəki dini tolerantlığı, sizin yaralı yeriniz olan Aşura günlərində qanvermə aksiyalarının xalqın neçə-neçə övladına həyat verdiyini görərdiniz. Kaş ki görə bilərdiniz: bir əsr öncəkindən çox fərqli bir əsr sonranı!

Müsaibə üçün ruhun şad olsun, Molla Nəsrəddin!

Mətanət Məmmədova

23 fevral Rusiyada "Kişilər Günü" kimi qeyd olunur. Belə ki, bu gün hər il ölkə daxilində çoxlu şoular və atəşfəşanlıqla təşkil edilir. Bu gün Rusiyada rəsmi bayram elan edilib. SİA mövzu ilə bağlı araşdırma aparıb.

"Vətən Müdafiəçiləri Günü" və ya "Kişilər Günü" Qızıl Ordunun Narva və Pskov bölgələrindən alman işğalçıları döf etdiyi 23 fevral 1918-ci il tarixinə təsadüf edən mühüm günlərdən biridir. Məlumatla görə, Rusiyada "23 fevral kişilər üçün 8 mart qədər önəmli gündür".

Xatırladaq ki, SSRİ dövründə ordu günü və ya kişilər günü kimi qeyd edilən 23 fevral Sovet İttifaqının dağılmasından sonra 1993-cü ildə "Vətən Müdafiəçiləri Günü"ne çevrildi.

23 fevral gününün tarixi nəyə əsaslanır?

Vətən Müdafiəçisi və ya Kişilər Günü ilk dəfə 1918-ci ildə Qırmızı (Sovet) Ordusunun yaranma tarixini qeyd etmək üçün təsis edilən əsl rus yaradıcılığıdır. Bayram əvvəlcə Qırmızı Ordu Günü, sonra isə Sovet Ordusu günü kimi tanınıb. 2002-ci ildə Rusiya Prezidenti Putin tərəfindən Vətənin Müdafiəçisi Günü və rəsmi bayram günü elan edilib.

Bəzi feminist cəmiyyətlər "Kişilər Günü" qeyd etmək anlayışı ilə bağlı problem yaratsalar da, Rusiyada bu təhqiredici və ya yersiz gün hesab edilmir. Rusiyada 23 fevralın qeyd edilmə səbəblərindən biri

Qadınlar Günü'nün geniş qeyd olunmasıdır. Belə ki, Qadınlar Günü'nü qeyd etməyi unutmamaq Rusiyada kifayət qədər kobud hesab olunur.

Kişilər Günü üçün daha böyük olan ictimai qeyd etmələr və paradlar istisna olmaqla, çox vaxt Qadınlar Günü ilə müqayisədə daha kiçik miqyasda hiss olunur.

Bu gün bütövlükdə kişiləri qeyd etmək

Azərbaycanda kişilər günü nə zaman qeyd edilir?

üsuluna çevrilsə də, fevralın 23-də keçirilən ictimai bayramlar rus əsgərləri və hərbi nailiyyətlər ətrafında cəmləşdi. Xüsusilə Rusiyada keçmiş və indiki əsgərlərin, müharibə veteranlarının şərəfinə paradlar və mərasimlər, televiziyalarda hərbi hekayələr, filmlər göstərilir. Bu baxımdan bayram Kanadada Xatirə Günü və ABŞ-da Veteranlar Günü'ne bənzəyir.

Rusiyada 23 fevralda qadınlar kişilərə maraqlı hədiyyələr verirlər. Bu hədiyyələr nisbətən ucuz (corablar, odekolon), bahalı (saat və aksesuarlar) hədiyyələr arasında dəyişə bilər. Bu günlərdə adətən heç kimə gül və şokolad verilmir. Çox vaxt isə qadınlar evdə bayram yeməyi bişirirlər. Məktəbdə uşaqlar bəzən kişi müəllimləri üçün hədiyyələr gətirir, həmçinin ata və babalarını sevindirirlər.

Rusiyada əksər ofislər və müəssisələr fevralın 23-də dövlət bayramı kimi bağlandığından, bir çox ofislərdə bir gün əvvəl və ya sonra kiçik bir bayram keçirilir. Kişilər, adətən, kiçik hədiyyələr alır və hamı bir stəkan şampan və bəzən bir dilim tort ilə qeyd edir. Tipik olaraq, iş yoldaşları bir-birləri ilə çox yaxın dost olmadıqca hədiyyə almırlar.

Bunlarla yanaşı Beynəlxalq Kişilər Günü də var. Bu, hər il noyabr ayının 19-da qeyd olunan beynəlxalq tədbirdir. İlk olaraq 1999-cu ildə Trinidad və Tobago adasında (Karib dənizi adaları) yaranmış və Avstraliya, Karib dənizi ölkələri, Şimali Amerika, Asiya, Avropa və Afrika ölkələrində də qeyd olun-

mağa başlanmışdır.

Qadın və Sülh Mədəniyyəti komitəsinin direktoru İngeborg Breyns UNESCO-un adından bildirmişdir ki, "Bu, çox gözəl ideyadır və gender balansını təmin etmiş olacaq". O, əlavə edib ki, UNESCO təşkilatçıları ilə əməkdaşlıq etmək niyyətindədir. Beynəlxalq Kişilər Günü'nün qeyd olunmasında məqsəd kişilərin sağlamlıq məsələlərinə köklənmək, genderlərarası münasibəti təkmilləşdirmək, gender bərabərliyinə yardım etmək və müsbət kişi rolu modelini vurğulamaqdır. Bu, kişilərə qarşı olan ayrıseçkiliyi nəzər çatdırmaq və onların cəmiyyət, ailə, evlilik və uşaqların tərbiyəsindəki töhfələrini və nailiyyətlərini qeyd etmək üçün bir təşəbbüsdür. Təməl məqsəd isə insani dəyərləri önə çəkməkdir.

Bəs, Azərbaycanda Kişilər Günü nə zaman qeyd edilir?

Sovet dövrünün adamları 23 fevralı bu gün də Kişilər Günü kimi qeyd edir. Onlar hətta nəvə və övladlarına da bunu belə aşılayıblar. Çünki biz də məktəbli olarkən (10 il öncə) 23 fevral sinifdə olan oğlanlara hədiyyə alardıq. Yeni, bu günü Kişilər Günü kimi qeyd etmək lazım olduğunu deyirdilər. İndi isə 9 mayda və 26 iyunu da Kişilər Günü kimi qeyd edənlər var. Bunun səbəbi 9 may Faşizm üzərində Qələbə Günü və 26 iyun Silahlı Qüvvələr Günüdür.

Ayşən Vəli

Britaniya nəşri səfirliyimizə hücumla bağlı geniş məqalə ilə çıxış edib

“The New Arab” yazır: “İran Azərbaycanı İsrailə öz ərazisindən İrana qarşı casusluq fəaliyyətləri göstərməyə icazə verməkdə ittiham edib”

“Bakı Tehranı Azərbaycandakı terrorçu qrupları dəstəkləməkdə günahlandırır”

Azərbaycanın İrandakı səfirliyinə qarşı baş vermiş qanlı terror hücumu bu gün də beynəlxalq aləmin, xüsusilə Qərbi mediasının diqqətində saxlanılmaqdadır. Belə ki, yanvarın 27-də yaşanmış terror olayı demək olar ki, bir çox aparıcı Avropa ölkələri tərəfindən qətiyyətlə pislənilməkdədir. Eyni zamanda, İranın bu cinayət hadisəsini ciddi-cəhdlə ört-basdır etmək niyyətinin də açıq-aşkar ortada olması artıq Tehran rejiminin hansı məqsədlərə xidmət etdiyini də isbatlamaqdadır. Bu baxımdan, mərkəzi ofisi Londonda olan “The New Arab” nəşri mövzu ilə bağlı bir neçə mühüm məqamlara toxunub, hadisə haqqında geniş təfərrüatlarla varıb, o cümlədən, qeyd edilib ki, artıq nəinki Azərbaycanın, eyni zamanda, digər ölkələrin də diplomatik nümayəndəlikləri

“The New Arab” nəşri Tehranın Bakıya yönəlik siyasətində hər zaman gərginlik yaşatmağa çalışdığını vurğulayıb və xüsusilə qeyd edib ki, 44 günlük Qarabağ müharibəsindən sonra həmin siyasət daha da azğınlşıb. SİTAT: “2020-ci il Qarabağ müharibəsindən sonra iki ölkə arasında gərginlik yüksək həddə olub. Müharibədən sonra İran Azərbaycanı İsrailə öz ərazisindən İrana qarşı casusluq fəaliyyətləri göstərməyə icazə verməkdə ittiham edib. Cavabında Bakı Tehranı Azərbaycandakı terrorçu qrupları dəstəkləməkdə günahlandırır. Daha sonra isə səfirliyə hücum baş verib”.

Məqalədə qeyd edilib ki, İranın digər ölkələrlə siyasi gərginlikləri onların səfirliklərinə hücumla nəticələnir: “İranın digər

liyinə hücum edib: “O vaxtdan bəri İran və Misir heç vaxt siyasi əlaqələri bərpa etməyib”.

“1987-ci ildə Səudiyyə Ərəbistanı və Küveytin səfirlikləri hücumu məruz qalıb”

Nəşr digər faktları da xatırladıb və yazıb ki, bundan sonra 20-ci əsrin ən çox bilinən səfirlik hücumu baş verib: “4 noyabr 1979-cu il, saat 10:00-da özlərini İmamın xəttinin müsəlman tələbə ardıcılıqları adlandıran radikal ABŞ səfirliyinə hücum ediblər və

də Tehrandakı diplomatik missiyalar təhlükəsiz və sakit dövr yaşayıb: “Lakin bu, 2005-ci ildə Mahmud Əhmədiyəjatın prezident seçkilərində qalib gəlməsindən sonra dəyişib. 6 fevral 2006-cı ildə 400 Bəsic silahlı Məhəmməd peyğəmbərin Danimarka qəzeti “Jyllands-Posten”də karikaturasının dərc edilməsinə etiraz olaraq Tehrandakı Danimarka səfirliyinə “Molotov kokteyli” ilə hücum edib. Silahlılar eyni zamanda Avstriya səfirliyinə də hücum etsələr də, binaya daxil ola bilməyiblər. Pakistan isə diplomatik missiyası hücumu məruz qalan daha bir müsəlman ölkəsi olub, lakin bu, güclü olmayıb. Hücum 2009-cu ilin fevralında Pakistanda İran diplomatının öldürülməsinə etiraz edən bir qrup ruhaninin liderliyi ilə baş tutub. 2009-cu ilin iyununda Əhmədiyəjatın yenidən (prezident) seçilməsindən sonra İrana beynəlxalq təzyiq və sanksiyalar artıb. 29 noyabr 2011-ci ildə Bəsic İranın şimalındakı və Tehranın mərkəzindəki Britaniya diplomatik missiyalarına hücum edib. Polisin heç bir müqaviməti olmadan diplomatik binalara daxil olan silahlılar Britaniya bayrağını endirib, idarələri qarət edib, kraliçanın başaşağı tutulmuş portreti ilə şəkil çəkdirib və səfirliyin bağçasında camaat namazı qılıblar. Cavabında Böyük Britaniya Tehrandakı səfirliyini bağlayıb və İranın bütün diplomatlarını ailələri ilə birlikdə ölkədən çıxarıb”.

Qeyd olunub ki, 2016-cı ilin 3 yanvar tarixində Səudiyyə Ərəbistanının səfirliyi növbəti dəfə hədəf alınıb. Bu zaman hücumun motivasiyası şiə ruhani Şeyx Nimr əl-Nimrin Səudiyyə həbsxanasında edam edilməsi olub.

Məqalədə o da vurğulanıb ki, İran tərəfi girov böhranına səbəb olan hücum istisna olmaqla qalan bütün hücumların “adi etirazçılar” tərəfindən törədildiyini və hökumətlə əlaqəsi olmadığını bəyan edib. Bununla belə, Britaniya səfirliyinə hücumdan sonra İcmalar Palatasında çıxış edən Britaniyanın sabiq xarici işlər naziri Viliam Heyq İran rəsmilərinin səfirliyi qoruya bilməməsi və ya bu cür addımın rejimin cüzi də olsa, icazə olmadan baş verə bilməsi fikrinin xəyalpərəstlik olduğunu deyib.

Bu kimi faktlar isə bir daha sübut edir ki, Tehran rejimi öz etibarsızlığını daha da dərinləşdirib və Azərbaycanın səfirliyinə edilən terror hücumu, ardınca isə həmin hadisəni sözün əsl mənasında “malalamaq” cəhdləri qeyd edilənləri yetərincə təsdiqləyir.

Rövşən RƏSULOĞ

Tehran rejimi tərəfindən hədəfə alına bilər. Yeni bu təhlükə mövcudluğunu qoruyub saxlamaqdadır.

Beləliklə, adıçəkilən nəşr yazır ki, ötən ay törədilmiş və bir nəfərin ölümü, iki nəfərin yaralanması ilə nəticələnən hücum 1979-cu il inqilabından sonra Tehrandakı adi hala çevrilmiş xarici diplomatik missiyalara hücumlardan hələ ki, sonuncusudur. Yazıda qeyd edilir ki, yanvarın 27-də baş vermiş bu hücum iki ölkə arasında əlaqələrin pisləşməsinə çox böyük təsirlərini göstərib.

“Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bunu terror hücumu adlandırır və onun hökuməti İranı təhlükəsizliklə bağlı daha əvvəl qaldırılan narahatlıqlara cavab verməməkdə günahlandırır”

“İnsident zamanı səfirliyin təhlükəsizlik xidmətinin rəisi qətlə yetirilib, daha iki əməkdaş yaralanıb. Cavabında Bakı Tehrandakı səfirliyinin fəaliyyətini dayandırmaqda tərəddüd etməyib və bütün səfirlik heyətini ailələri ilə birlikdə təxliyə edib. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bunu terror hücumu adlandırır və onun hökuməti İranı təhlükəsizliklə bağlı daha əvvəl qaldırılan narahatlıqlara cavab verməməkdə günahlandırır”, deyərək məqalədə yazılır.

Yazıda diqqətçəkən daha bir məqam budur ki, İran rəsmiləri baş vermiş terror olayını müxtəlif bəhanələrlə inkar etməyə çalışırlar. SİTAT: “İran tərəfindən həm xarici işlər naziri, həm də digər yüksək vəzifəli rəsmilər hücumun ailə-məişət zəminində baş verməsində israr ediblər, lakin onların iddiaları Bakıdakı həmkarları tərəfindən tənqid edilib”.

ölkələrlə siyasi gərginliyinin onların Tehrandakı səfirliyinə hücumla nəticələnməsinin uzun tarixi olduğu üçün bu insident də çox şübhəli görünüb. Azərbaycan səfirliyinə basqın İranda diplomatik missiyaların hədəfə alınması zəncirinin sonuncu halqası idi”.

“Bu, 1979-cu il inqilabı ilə dəyişdi və bundan sonra Tehrandakı səfirliklərə hücumların tezliyi və sayı kəskin şəkildə artdı”

Yazıda İranda xarici diplomatik missiyalara hücum ənənəsi ilə bağlı geniş məlumat yer verilib. SİTAT: “Tehrandakı səfirliklərə hücumlar 1829-cu ilin fevralında Rusiya səfirliyinin qarət edilməsi ilə başlayıb. Hücum İranın bugünkü Ermənistan, Gürcüstanın bir hissəsi və Azərbaycandan böyük əraziləri itirməsi ilə nəticələnmiş İkinci Rusiya-İran müharibəsinin (1826-1828) başa çatmasından cəmi bir il sonra baş verdi. Səfirliyin işğalı insanların Rusiya səfirliyi qarşısında toplanması ilə başladı. Rusiya səfiri Aleksandr Qriboyedovun ölümü ilə nəticələnən silahlı döyüş və səfirliyin talan edilməsi ilə başa çatdı. Rusiya səfirinin qətlə yetirilməsindən sonrakı 150 il ərzində İranda heç bir səfirlik hədəfə alınmayıb. Bu, 1979-cu il inqilabı ilə dəyişdi və bundan sonra Tehrandakı səfirliklərə hücumların tezliyi və sayı kəskin şəkildə artdı”.

Eyni zamanda qeyd olunub ki, 1979-cu ilin 11 fevralında şah rejiminin çökməsindən cəmi üç gün sonra ABŞ-in Tehrandakı səfirliyi solçu silahlılar tərəfindən hücumu məruz qaldı. Bundan bir ay sonra - 26 mart 1979-cu ildə özünü Fələstin şərifi ilə bağlamış 50 gənc kişi 1979-cu il İsrail-Misir sülh razılaşmasına etiraz olaraq Tehrandakı Misir səfir-

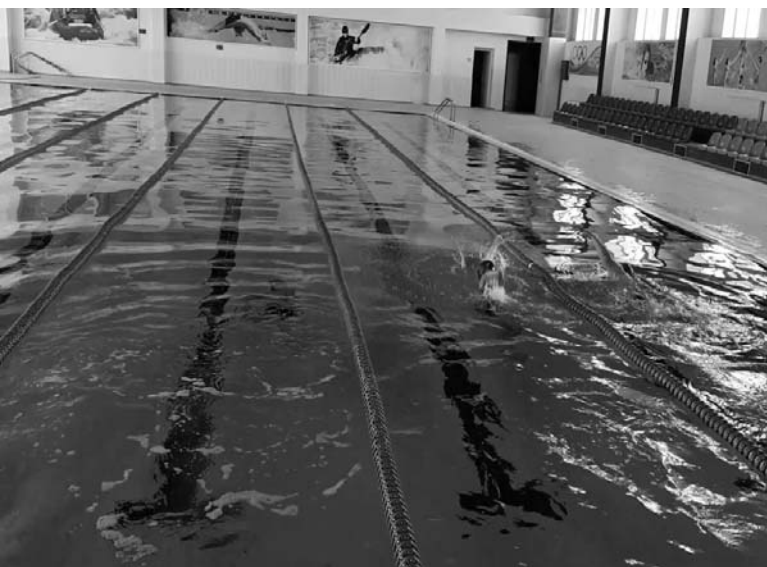
Vaşinqtondan çevrilişdən sonra ABŞ-da qalan şahın təhvil verilməsini tələb ediblər. Hücum İranın birinci ruhani lideri Ruhulla Xomeyninin tam dəstəyini alıb. 444 günlük bu girov böhranı müvəqqəti hökumətin çökməsi, İran və ABŞ arasında siyasi əlaqələrin kəsilməsi və islamçıların ölkədə daha çox siyasi quruma nəzarəti ələ keçirməsi ilə nəticələndi. O vaxtdan bəri Tehrandakı xarici diplomatik missiyalara hücum radikal islamçıların verdişinə çevrilib. Həcc ziyarəti zamanı şiə etirazçıların Səudiyyə polisi ilə qarşıdurma nəticəsində öldürülməsinə etiraz olaraq 1 avqust 1987-ci ildə Səudiyyə Ərəbistanı və Küveytin səfirlikləri hücumu məruz qalıb. Hücum nəticəsində bir Səudiyyə diplomatı öldürülüb, Küveyt səfirliyinə od vurulub və Ər-Riyad on ildən çox bir müddətə Tehranla siyasi əlaqələrini kəsib”.

“29 noyabr 2011-ci ildə Bəsic İranın şimalındakı və Tehranın mərkəzindəki Britaniya diplomatik missiyalarına hücum edib”

Məqalədə qeyd edilib ki, praqmatik mühafizəkar olan Əkbər Haşimi Rəfsəncani (1989-1997) və islahatçı Məhəmməd Hətəminin (1997-2005) prezidentliyi dövrün-

Əziz valideynlər, uşaqlarınızı pulsuz olaraq inkişaf, təhsil, bacarıq, idman kurslarına göndərə bilərsiniz? Yəqin ki, əksəriyyətiniz deyəcək ki, xeyr. Bəlkə də bu cür pulsuz kursların mövcudluğundan bəzilərinizin xəbəri, məlumatı yoxdur. Ümumiyyətlə, ölkəmizdə uşaqların təhsillə, müxtəlif özünüinkişaf sahələri ilə məşğul ola biləcəyi yerlərin olması barədə məlumat çox azdır. Ona görə də gənclərin və yeniyetmələrin asudə vaxtının səmərəli keçirməsi, ödənişsiz repetitor köməyindən yararlanması üçün hər ay valideynlər büdcəsindən ciddi bir məbləğ xərcləməli olur. Bu imkana sahib olmayan valideynlər var az deyil ki, övladı məktəbdən başqa heç bir yerdə müəllim köməyindən istifadə edə bilmir.

Tibb bir çoxumuza "xəstələnmisən" deyir

Əslində, bir çoxumuz övladımızın texnologiya əsrinde texnoloji alətlərin əsirinə çevrilməsindən narahatıq. İndi tibb bu asılılığın xəstəlik olduğunu da təsdiqləyir. Müasir tibb internetdə keçirilən vaxta nəzarət etmədikdə və bu səbəbdən yaranan patoloji pozğunluqlara səbəb olan asılılığa texnologiya asılılığı xəstəliyi deyir. Texnologiya hər yaşda olan insan-

lar üçün çox cəlbedici, maraqlı bir sahədir və bir çox faydaları var. Ancaq texnoloji alətlərdən həddindən artıq istifadə uşaqlarda texnologiya asılılığına səbəb ola bilər ki, bunun da ən acı nəticələrinin şahidi oluruq.

Boş zamanı çox olan uşaqlar üçün yeganə məşğuliyyət növü texnoloji alətlərdir. Buna görə onların asudə zamanını faydalı keçirməklərinə şərait yaratmaq vacibdir. Bu halda iki seçiminiz var – ya ödənişli əsaslarla fəaliyyət

göstərən kurslar, ya da məhdud saydakı dövlət hesabına olan yaradıcılıq evləri. Təbii ki, ödənişsiz əsaslarla fəaliyyət göstərən kurslara tələbat çoxdur, lakin saylarının az olması bu tələbatı qarşılamır.

Dövlət imkan yaradıb, amma

Əslində, ölkəmizdə sayı məhdud olsa da, belə kurslar var. Gənclər mərkəzləri, uşaqlar və gənclər üçün yaradıcılıq birlikləri var. Respublikamızın ayrı-ayrı yerlərində fəaliyyət göstərən Gənclər Evləri var. Bir çox rayonda yaradılan, bütün lazımı imkanlara malik olan Gənclər Evləri barədə təəssüf ki, qənaətbəxş nəşə yazmaq olmur, çünki gənclər bu evlərin

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "Uşaq və gənclərin fiziki və mənəvi inkişafı" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.

Uşaqların asudə vaxtını səmərəli etməyin pulsuz yolu

Yeniyetmələri, gəncləri son illərdə tüğyan edən narkomaniya bəlasından və kriminal meyillərdən uzaq tutmaq üçün onları faydalı işlərə- idman və təhsil kurslarına, ixtiraçılıq və yaradıcılıq dərnəklərinə cəlb etməliyik

fəaliyyətinin məhdudluğundan şikayətlənir.

Qeyd edim ki, paytaxtda və regionlarda ümumilikdə 40-dan artıq Gənclər Evi fəaliyyət göstərir. Gənclərin asudə vaxtlarını səmərəli keçirməyə xidmət üçün nəzərdə tutulan bu evlərin çoxu ya tam fəaliyyətsizdir, ya da məhdud fəaliyyət göstərir. Xüsusilə də, bölgələrdəki Gənclər evlərinin qapısının bağlı saxlanması halları var. Bu "var"la "yox" arasına kimi bir şeydir. Bina var, bütün imkanları var, lazımı avadanlıqlarla təmin edilib, lakin fəaliyyətsizlik hökm sürür.

Yaxşı ki, GRBYE var, amma

Sovet dövründə məktəbdən kənar məşğuliyyət üçün Texniki Yaradıcılıq Mərkəzləri, Pionerlər Evi, yaradıcılıq dərnəkləri, musiqi, teatr kursları, idman, rəsm, şahmat məşğələləri var idi ki, bunlar hamısı pulsuz idi. İndi onlardan çox cüzi bir hissə qalıb ki, onlar da Gənclərin Respublika Bədii Yaradıcılıq Evlərində birləşir.

Bu Yaradıcılıq evlərinin fəaliyyət istiqaməti məktəblilərin inkişafı və məşğuliyyətini təmin etməkdir. Bədii Yaradıcılıq Evlərinin fəaliyyətini bu sahədə olduqca qənaətbəxş hesab etmək olar, lakin belə mərkəzlərin sayı azdır və bu da yaşayış zonasından asılı olaraq əksər vətəndaşlar üçün əlçatan deyil. Yaşadığınız ərazidə BYE olması sizin lehinizədir, çünki övladınız hər gün bu yaradıcılıq evlərində öz maraqlarına uyğun məşğələlər tapmaq olar. Bu mərkəzlərdə məşğələlər tamamilə dövlət hesabına həyata keçirilir. BYE-də uşaq və gənclərin repetitor köməyindən istifadəsinə şərait yaradılır, habelə uşaqların mənəvi istirahəti və inkişafı üçün kurslar təşkil edilir.

Bu yaradıcılıq evlərində uşa-

qlara əyləncəli fizika, ingilis və rus dillərində bədii qiraət, aplikasiya və dekorativ rəsm, biçmə və tikmə, intellekt riyaziyyat, nağıl və debat, informatika, musiqi, rəsm kimi qruplarda səmərəli vaxt keçirmək təklif olunur. Yaradıcılıq evlərinin xüsusilə fizika, riyaziyyat, rus dili qruplarında uşaq sayı çox olur. Müəllimlər həm uşaqların ev tapşırıqlarına kömək edir, həm də əlavə məşğələ keçirlər.

İdman sağlamlıqdır, amma pul yoxdur

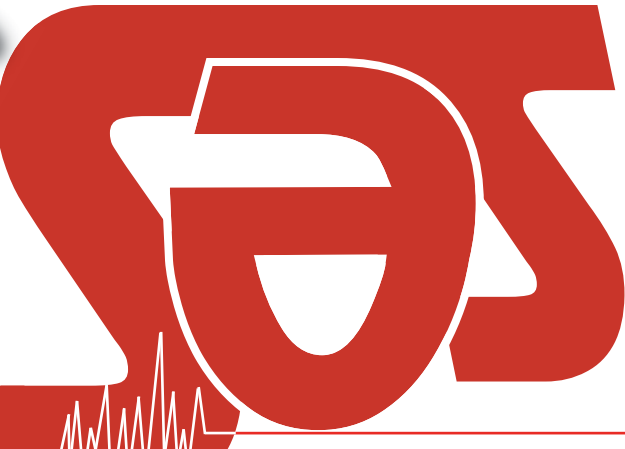
Təklif edərək ki, uşaqların və gənclərin həm də fiziki inkişafı üçün şərait daha da genişləndirilsin. İdman, üzgüçülük və s. bağlı dövlətimiz həm fiziki, həm də mənəvi dəstəyi daha da artırsın. Xüsusilə, uşaqların fiziki sağlamlıqlarının inkişafı ilə məşğul olan mərkəzlər daha da əlçatan olsun.

Əksəriyyət təsdiqləyər, övladımızı üzgüçülüyə göndərmək istəyirik, hovuzların qiymətinə baxdıqda fikrimizdən daşırıq, müxtəlif idman növləri və yaxud gimnastika ilə məşğul olsun istəyirik, idman zallarındakı qiymətləri eşidib imtina edirik. Uşaqların həftədə 2 dəfə

1 saat üzə biləcəyi orta standart hovuzlara giriş üçün ayda 80-100 manat civarında pul tələb edilir. Digər idman növləri üçün aylıq ödəniş minimum 50 manatdan başlayır. Bu, təbii ki, hər ailə üçün əlçatan deyil. Xüsusən də, bir ailədə bir neçə uşağın mövcudluğunu nəzərə alanda. Belə halda, yaxşı olardı ki, uşaqların sağlamlığına xidmət edən mərkəzlər yaradılsın, fəaliyyəti genişləndirilsin, idman növləri, üzgüçülük təlimləri də keçirilsin. Ümumiyyətlə, gələcək nəsillərin sağlamlığı naminə idman növləri ilə bağlı dövlət hesabına imkanlar yaradılması bütün uşaqların və valideynlərin ehtiyacı olan yenilik olardı.

Yeniyetmələri, gəncləri son illərdə tüğyan edən narkomaniya bəlasından uzaq tutmaq üçün onları faydalı işlərə- idman və təhsil kurslarına, ixtiraçılıq və yaradıcılıq dərnəklərinə cəlb etməliyik. Azərbaycan dövlətinin bunu təmin etmək üçün bütün imkanları var. Unutmayaq- sağlam gənclər sağlam cəmiyyəti, sağlam cəmiyyət isə güclü dövləti formalaşdırır.

Lalə Mehralı

Vitamin azlığının əlamətləri

Vitamin çatışmazlığı ciddi problemdir. Amma bunu necə bilmək olar? Məlum olub ki, özünüzü dinləmək kifayətdir, çünki bədəniniz bəzən müəyyən vitaminlərin olmaması barədə qışqırır və biz bunu hiss etmirik.

Kəpək

Kəpək əsas yağ turşularının olmaması səbəbindən yarana bilər. Bu vəziyyətdə balıq yağı içmək və ya daha çox bitki yağları istehlak etmək lazımdır.

Solğun saçlar

Bu, B qrupu vitaminləri çatışmazlığına işarədir. Ən yaxşı mənbələr qulançar və ispanaqdır. Saçlarınızın parlaq olmasını vəd edən şampunlara pul xərcləməyin, problemi daxildən həll edin.

Ağ saçlar

Bədənimizin misə ehtiyacı olduğunu bilirdinizmi? Əgər sizdə bu çatışmazlıq varsa, o zaman saçlarınız vaxtından əvvəl ağarmağa başlaya bilər. Mis qaraciyərdə, qoz-fındıqda, yarpaqlı tərəvəzlərdə, noxudda, lobyada və göbələkdə olur.

Çatlamış dodaqlar

Soyuqda çölə çıxmasanız da, dodaqlarınızın çatladığını görmüşünüz. Bu, B12 vitamini çatışmazlığının əlamətidir. Daha çox quş əti, yumurta, balıq, süd və kəsmik yeyin.

Bos dəri

Dərinin elastikliyinə artırmaq və dərinin qocalmasının qarşısını almaq üçün E vitamini istehlak edin. O, badam, zeytun və qarğıdalı yağlarında olur.

Daim yorğunluq hissi

Kifayət qədər yatıb-yatmadığınızdan

dan asılı olmayaraq hər zaman yorğun hiss edirsinizsə, bu, sizin daha çox D vitamininə ehtiyacınız olduğunu göstərə bilər. Yeri gəlmişkən, xüsusilə o, qışda əskik olur. Bu vitaminin dozasını almaq üçün günəşdə gəzintiyə çıxın və ya daha çox süd məhsulları - pendir, yağ, kəsmik yeyin.

Bədəndə qançırılar

C vitamini çatışmazlığı ilə qan damarlarının kövrəkliyi artır. Beləliklə, asanlıqla qançır yarana bilər. Kivi, portağal, gül kələm və s. tərkibində çoxlu C vitamini var.

Qəbizlik

Adətən səbəb lif çatışmazlığıdır. Səhər təzə alma ilə yulaf əzməsi problemi həll edə bilər. Unutmayın ki, kəpək, kətan toxumu və paxlalılar (mercə, noxud, lobyə və s.) liflə zəngindir.

Nubar Süleymanova

ELAN

Üzeyir Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyası aşağıdakı kafedralarda vakant yerləri tutmaq üçün müsabiqə elan edir

Bəstəkarlıq kafedrası
Professor

İxtisas fortepiano kafedrası
Professor, sənətşünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru

Metodika və xüsusi pedaqoji hazırlıq kafedrası
Dosent

Xor dirijorluğu kafedrası
Dosent, pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru

Müsabiqə müddəti elan qəzetdə dərc edildikdən sonra bir aydır. Ərizə və sənədlər müsabiqə haqqında əsasnaməyə uyğun rektorun adına bu ünvana göndərilə bilər. Bakı şəhəri, Az-1014. Ş.Bədəlbəyli küçəsi 98.

“CityNet” yeni müştəri xidmət mərkəzlərini istifadəyə verib

Abunəçilərinə yüksək sürətli internet və keyfiyyətli TV xidməti təqdim edən “CityNet” internet provayderiyeni dizaynla və qabaqcıl standartlara uyğun özünün yeni müştəri xidmətləri mərkəzlərini istifadəyə verib. Fəaliyyətində daima müştəriyönümlülük prinsipini önə çəkən “CityNet”-in bu xidmət mərkəzlərinin açılmasında əsas məqsəd abunəçiyə daha yaxın olmaq, onların rahatlığını təmin etmək və göstərilən xidmətlərin keyfiyyətini yüksəltməkdir.

Müştərilərlə ünsiyyəti daha səmərəli və əlçatan edən xidmət mərkəzlərində “CityNet” satış, texniki dəstək və bir sıra digər funksiyaları bu ofislərdən təqdim edir. Üstün xidmət təcrübəsinin təqdim edilməsinə imkan verən müştəri mərkəzləri şirkətin brend qaydalarına uyğun dizayn edilib.

Müştərilər “CityNet”-in Bəxtiyar Vahab-

zadə küç. 559A(Elmlər Akademiyası ofisi);Həsən bəy Zərdabi pr., 92A (Melissa park ofisi); Əliağa Vahid küç. 180 (Masazır ofisi) və Sabit Orucov küç., 13 (Xətai ofisi) ünvanlarında yerləşən dörd xidmət mərkəzlərində şirkətin təqdim etdiyi imkanlardan yararlanla bilərlər.

“CityNet” yüksək sürətli sabit internet, ev telefonu xətti və rəqəmsal TV (40 HD kanal olmaqla, 240-dan çox TV kanal) xidmətləri təqdim edən və daim inkişaf edən internet provayderidir. Quraşdırılma xidməti abunəçilərə 24 saat ərzində təqdim edilir. Qoşulma şərtləri, yeni və mövcud tariflər, kampaniyalar, həmçinin texniki dəstək üçün www.citynet.az, *1177 və (012) 5377777 nömrələri ilə əlaqə saxlamaq mümkündür. Xidmətin hər hansı ünvanda mövcudluğunu şirkətin veb saytıdan və ya müştəri xidmətlərinə müraciət etməklə yoxlamaq olar.

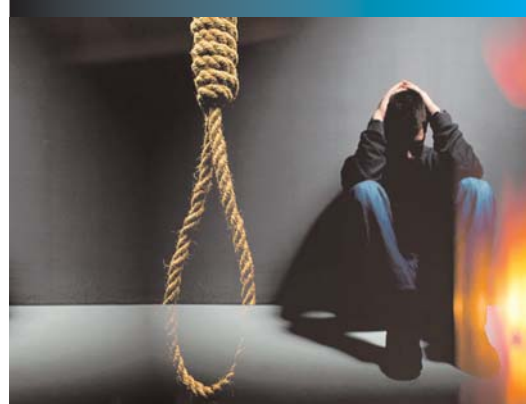
Yayım tarixi bəlli oldu

Baş rolunu Demet Özdemir, Engin Akyürek, canlandırıdığı "Adım Farah" serialının yayım tarixi bəlli olub.

Axşam.az xəbər verir ki, ekran işi martın 1-də “Fox TV”də yayımlanacaq. Qeyd edək ki, serialda Əli Sürməli, Fırat Tanış, Sənan Kara, Lalə Başar, Oktay Çubuk və Mustafa Avkıran kimi məşhur aktyorlar çəkilib.

Abşeronda gənc oğlan intihar edib

Abşeron rayonunda gənc oğlan intihar edib. SİA-nın məlumatına görə, hadisə Digah qəsəbəsində qeydə alınıb. Belə ki, 1999-cu il təvəllüdlü Əli-

yev Yusif Sərvər oğlu yaşadığı evin həyətinə tikilidə özünü asaraq intihar edib. Faktla bağlı Abşeron Rayon Prokurorluğunda araşdırma aparılır.

Baş redaktor: Bəhruz Quliyev

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.
Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
“ƏLİNCƏ” AZƏRBAYCAN XEYRİYYƏ CƏMİYYƏTİNİN ORQANI.
QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet bazar və bazar ertəsindən başqa hər gün nəşr olunur

Tiraj: 3600